

๗๐.๗
๑๗๔
๓
๕๗๕.๙

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู
ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหารในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑ โทร. ๓๑๒๑๖๗๖ ๓๑๑๕๐๕๘
ปริญญานิพนธ์

ของ

ณรงก์ อภิรุฬห์กิจกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มิถุนายน ๒๕๒๑

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ได้พิจารณาปัญหานี้นี้แล้ว
เห็นสมควรรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

๗๒ ๐๐๑๙๗ ประธาน
ศาสตราจารย์ อธิการบดี

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลแห่งความอนุเคราะห์ที่ผู้เขียนได้รับ จากผู้มีพระคุณหลายท่านด้วยกัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอันเป็นปัจจัย สำคัญที่ทำให้ผู้เขียนทำการศึกษาจนควาอย่างมั่นใจ อาจารย์ ดร.อินทร์ ศรีคุณ ผู้เป็น จุดเริ่มของความคิดในการศึกษาเรื่องนี้ อาจารย์ ดร.ณัฐชาติ สุวรรณวงศ์ และ อาจารย์ ดร.รัตนา ศิริพานิช ผู้ทำให้ผู้เขียนได้สัมผัสกับการวิจัยครั้งแรกในชีวิต อาจารย์วารี ว่องพินยรัตน์ ซึ่งเอื้อเฟื้อคำแนะนำเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล อาจารย์ สวรรค์ แก้วเหล็ก อาจารย์สุจินต์ อ่อนหนู อาจารย์พุดธิพงษ์ เล็กศิริรัตน์ อาจารย์ จันทิกา ลิ้มปิเจริญ กำลังสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับอาจารย์บุรพาเพ็ญ อุปริพพุทธิกุลนั้น เป็นผู้สนับสนุนด้านกำลังใจและงบประมาณแก่ผู้เขียนอย่างสม่ำเสมอ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณท่านที่กล่าวนามมาข้างต้น รวมทั้ง ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครุชนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูภูเก็ต วิทยาลัยครูยะลา และวิทยาลัยครูสงขลา ที่กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจยิ่ง

สารัตถะที่เป็นความดีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศสำหรับทุกคนที่เป็นกลไก เพื่อให้ ไม่หยุดนิ่งในระบบการฝึกหัดครู

ณรงค์ อุปริพพุทธิกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
สภาพปัญหา	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา	4
ความสำคัญของการศึกษาคนควา	5
ขอบเขตของการศึกษาคนควา	5
ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคนควา	10
เอกสาร	10
ผลงานวิจัย	25
สมมุติฐาน	32
3 วิธีดำเนินการศึกษาคนควา	33
กลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคนควา	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
ขั้นตอนในการจัดกระทำข้อมูลและสถิติที่ใช้	36

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
	การจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูค่านต่าง ๆ	39
	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของกลุ่มตัวอย่างในมิติ	
	ความมุ่งหมายปัจจุบัน	49
	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของกลุ่มตัวอย่างในมิติ	
	ความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต	52
	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าผลต่าง (Difference)	
	ระหว่างมิติความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นใน	
	อนาคต	55
	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายค่านผลผลิตและ	
	ความมุ่งหมายค่านกระบวนการผลิต	57
5	สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	59
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	59
	กลุ่มตัวอย่าง	59
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	59
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	64
	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	69

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แยกตามสถานภาพและสถานศึกษา	33
2 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ในปัจจุบันตามทัศนะของนักศึกษา	39
3 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคตตามทัศนะของนักศึกษา	41
4 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ในปัจจุบันตามทัศนะของอาจารย์	42
5 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคตตามทัศนะของอาจารย์	43
6 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ในปัจจุบันตามทัศนะของผู้บริหาร	45
7 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคตตามทัศนะของผู้บริหาร	46
8 สรุปลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ทั้งในปัจจุบัน และที่ควรจะเป็นในอนาคตตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และ ผู้บริหาร	48
9 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	49
10 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์และผู้บริหาร ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	50
11 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของผู้บริหารและนักศึกษา ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	51

12	สรุปค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของแต่ละคู่ตัวแปร ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	51
13	ค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต	52
14	ค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์และผู้บริหาร ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต	53
15	ค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของผู้บริหารและนักศึกษา ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต	54
16	สรุปค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของแต่ละคู่ตัวแปร ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต	54
17	ค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าผลต่างของมิติตความมุ่งหมาย ที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบันตามทัศนะของ นักศึกษาและอาจารย์	55
18	ค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าผลต่างของมิติตความมุ่งหมาย ที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบันตามทัศนะของ อาจารย์และผู้บริหาร	56
19	ค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าผลต่างของมิติตความมุ่งหมาย ที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบันตามทัศนะของ ผู้บริหารและนักศึกษา	56
20	สรุปค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าผลต่างของมิติตความมุ่งหมาย ที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบันตามทัศนะของ แต่ละคู่ตัวแปร	57
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลผลิต และค่านักเรียนการผลิตในปัจจุบันตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม และทัศนะรวมของทุกกลุ่ม	57

- 22 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควร
จะเป็นในอนาคตกานผลิตและคานกระบวนการผลิตตามทัศนะของ
นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และทัศนะรวมของทุกกลุ่ม

บทนำ

สภาพปัญหา

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินการในกิจกรรมใด ๆ ก็อาจ ย่อม
เกิดจากองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ความมุ่งหมายในการดำเนินการก็เป็นองค์ประกอบ
หนึ่ง ที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของกิจกรรมนั้น ๆ เพราะความมุ่งหมาย
เป็นจุดเริ่มของการดำเนินการทั้งหมด เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางของการปฏิบัติ
เป็นตัวประสานให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และเป็นตัวเกณฑ์ (criteria) สำหรับ
การตรวจสอบและประเมินผลงาน กิจกรรมใดซึ่งมีความมุ่งหมายในการดำเนินงานที่สมบูรณ์
และชัดเจน กิจกรรมนั้นก็ย่อมดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ราบรื่น และเต็มไปด้วยประสิทธิภาพ
ในทางตรงกันข้าม หากกิจกรรมใดขาดความมุ่งหมายที่แน่นอนแจ่มแจ้งแล้ว กิจกรรมนั้นย่อม
ดำเนินไปได้โดยยาก ทำให้เกิดความสับสนเปล่า ทั้งในด้านการงาน เวลา และทุนทรัพย์
ไปอย่างน่าเสียดาย หรือบางทีการปฏิบัติอาจจะผิดพลาดจนกิจกรรมนั้นต้องประสบความล้มเหลว
ไปเลยก็ได้ โดยนัยดังกล่าวนี้ ความมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานอย่างแท้จริง

การฝึกหัดครูเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของชาติ ไม่เฉพาะ
แต่ในด้านการศึกษานั้น แต่มีผลกระทบถึงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม
อีกด้วย เพราะการฝึกหัดครูเป็นการผลิตครูเพื่อออกไปทำหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนเยาวชน
ให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ
ต่อไป จะเห็นได้ว่าความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยจะเป็นไปได้เพียงไรนั้น ต้องอาศัย
การฝึกหัดครู เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง

เมื่อการฝึกหัดครูเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากเช่นนี้ ก็ย่อมจำเป็นที่จะต้องมีความ
มุ่งหมายที่แน่นอนและชัดเจน เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางของการผลิตครูอย่าง
มีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการต่าง ๆ ของชาติ เช่น แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น

เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูนี้ สาโรช บัวศรี (กรมการฝึกหัดครู, 2514 : 5) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "... ในระยะนี้มีการพุดกันว่า การฝึกหัดครูจนถึงบัดนี้แล้ว ยังไม่เห็นมีความมุ่งหมายเลยว่าจะให้นักเรียนหรือผู้ที่สำเร็จมามีลักษณะเป็นอย่างไร ไม่มีความมุ่งหมายแน่นอนที่จะวัดได้อย่างแจ่มชัดใด นี่เป็นเรื่องที่พุดกันอยู่ จะเป็นความจริงหรือไม่อย่างไรก็ไม่สำคัญนัก แต่ที่พุดกันนั้นทำให้เรารู้สึกว่ เราทั้งหลายควรระวังว่าเราเฝ้าทำในเรื่องนี้แล้วประการใดมากแค่ไหน หรือว่าเรื่องนี้มีความสำคัญเพียงใด การที่หาญผู้โดยขึ้นมากล่าวนี้สำคัญมาก พวกเราแต่ละคนไม่ว่าในฐานะผู้บริหารหรือคณะอาจารย์ หรือนักเรียนและนิสิตในสถานศึกษาใคร่ลึกลับกันบ้างหรือเปล่าวา ที่เข้ามาในวงการฝึกหัดครูนั้นมีความมุ่งหมายอย่างไร หรือว่ามาเฉย ๆ ..." จากข้อความดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นโคประการหนึ่งว่า ยังมีความคิดที่ไม่สอดคล้องกันอยู่ สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการฝึกหัดครู โดยเฉพาะในประเด็นความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู

อย่างไรก็ตามโดยความเป็นจริงแล้ว ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูย่อมมีอยู่แล้วตั้งแต่เริ่มดำเนินการผลิตครู แต่ความมุ่งหมายดังกล่าวก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมาย ในบางครั้งการกำหนดความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูก็สอดคล้องอย่างก็กับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง แต่ในบางครั้งความมุ่งหมายนั้นก็ไม่อนุวัติตามความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันขึ้น

ความมุ่งหมายในการฝึกหัดครูของไทย สมัยเริ่มตั้งสถาบันฝึกหัดครูแห่งแรก คือ "โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์" เมื่อ พ.ศ. 2435 นั้น ก็เพื่อผลิตครูออกไปทำการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่กระทรวงธรรมการจัดขึ้น แทนการสอนตามวัดซึ่งมีพระภิกษุเป็นผู้สอนสมัยนั้นจึงเรียกนักเรียนฝึกหัดครูว่า "นักเรียนอาจารย์" ด้วยเหตุที่ครูเป็นผู้เข้ามามีบทบาทสืบแทนพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งคนทั่วไปให้ความเคารพนับถือและบูชาอยู่เดิมแล้ว จึงจำเป็นต้องสร้างศรัทธาให้แก่เด็กเรียนและปกครองเป็นอย่างมาก นักเรียนอาจารย์สมัยนั้นจึงต้องเรียนทั้งวิชาการ วิชาครู และศีลธรรมจรยาอย่างเข้มข้น ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรซึ่งกำหนดให้เรียนวิชาต่อไปนี้ คือ วิชาหนังสือ วิชาเลข บัญชี ภาษา ธรรมจริยา และวิทยาต่าง ๆ 5 หมวด (มารู้ง กลัดเจริญ, 2506 : 25 - 27) ส่วนด้านการสอนนั้นนอกจากจะให้มีการฝึกสอนตามโรงเรียนใกล้เคียงแล้ว ยังมีการปฏิบัติการสอนนักเรียนในท่ามกลางที่ประชุม

นักเรียนและครู โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์อีกสัปดาห์ละครั้ง โดยนำนักเรียนจากโรงเรียนอื่น มา แล้วให้นักเรียนอาจารย์ฝึกเปลี่ยนกันทำการสอนสัปดาห์ละคน (รายงานกระทรวง ธรรมการ, 2451 : 29) จะเห็นได้ว่าการฝึกหัดครูสมัยนั้นเน้นด้านประสิทธิภาพการสอน เป็นสำคัญ

ครั้นมาถึงสมัยต่อ ๆ มา ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูได้เปลี่ยนแปลงไปตาม สภาพสังคม ปรัชญาการศึกษา และแนวนโยบายของผู้บริหารการศึกษาแต่ละยุคสมัย ก็จะ เห็นได้จาก นายบุญดิน อัครถาวร (บุญดิน อัครถาวร, 2504 : 34) เมื่อสมัยเป็น อธิบดีกรมการฝึกหัดครู ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูไว้ว่า นักเรียนครูควรมีความรู้ความสามารถทางวิชาการอย่างกว้างขวางแน่นและแม่นยำ เพื่อที่ จะนำไปใช้ปฏิบัติการ และควรมีความสามารถในการเป็นผู้นำในหมู่บ้านเพื่อปฏิบัติงานให้ สอดคล้องไปกับการพัฒนาท้องถิ่นอีกด้วย

สมัยที่ นายสาโรช บัวศรี เป็นอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ก็เคยตั้งความมุ่งหมายให้ นักเรียนฝึกหัดครู และนิสิตนักศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครูไปปฏิบัติ 3 ประการ คือ รู้จักชวนชวายสะสมวิทยาทานทั้งปวง รู้จักสร้างสมคุณธรรมประจำใจ และรู้จักชวนชวาย เพื่อสร้างสมรสภาพในการเป็นครูให้เกิดแก่ตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (กรมการ ฝึกหัดครู, 2514 : 6 - 7)

จะเห็นได้ว่าความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตามสภาพสังคม กาลเวลา ปรัชญา และแม้กระทั่งแนวนโยบายของผู้บริหารการศึกษาแต่ละยุคแต่ละสมัย

นอกจากนี้ สภาพทางเศรษฐกิจ ค่านิยมของสังคม การเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี จนกระทั่งแนวนโยบายแห่งชาติ ก็ย่อมมีผลต่อการกำหนดความมุ่งหมายของ การฝึกหัดครูอีกทางหนึ่งด้วย

ความเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นอยู่เสมอ ถ้าหากว่าความ มุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้แล้ว ก็ย่อมจะต้อง ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในปัจจุบันนี้การฝึกหัดครูก็ยังคงได้รับการ วิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลต่าง ๆ อยู่เนือง ๆ ทั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ วารสารการอภิปราย และการประชุมทางวิชาการ ส่วนใหญ่มักจะเป็นในเรื่อง การผลิตครูโดยคุณภาพ การผลิตครู

เกินความต้องการ - รวมทั้ง การผลิตครูที่สูญเปล่า เพราะผู้ที่จบออกมาไม่ประกอบอาชีพครู
จากข้อวิพากษ์วิจารณ์เหล่านี้ทำให้เราสงสัยว่าความมุ่งหมายและการดำเนินงานผลิตครูใน
ปัจจุบันนี้ได้กำหนดไว้ชัดเจนและเหมาะสมเพียงใด หลักสูตรการฝึกหัดครูได้เตรียมบุคคล
เพื่อไปประกอบอาชีพครูนั้นพร้อมแล้วหรือไม่ และทิศทางของความมุ่งหมายที่ยึดอยู่ทางหรือ
เบี่ยงเบนออกไปจากที่ควรจะเป็นไปเนืองใด

ปัญหาทั้งกล่าวนี้ นับเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อประเทศอย่างยิ่ง เพราะงาน
ผลิตครูเป็นงานที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้า และการอยู่รอดของชาติโดยตรง ลำพังการ
วิพากษ์วิจารณ์หรือศึกษาแค่เพียงผิวเผินย่อมไม่อาจทำให้เกิดความกระจ่างและแก้ไขปัญห
ให้ลุล่วงไปได้ จำเป็นที่จะต้องใช้การสำรวจปัญหาศึกษาวิจัยอย่างลึกซึ้ง เพื่อจะได้เป็น
ทางนำไปสู่การตั้งความมุ่งหมายในการปรับปรุงหลักสูตรและการดำเนินการผลิตครูที่เหมาะสม
และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องความมุ่งหมายของ
การฝึกหัดครูครั้งนี้ขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งที่จะเปรียบเทียบความเห็นของบุคลากร 3 ประเภท
ในวิชาชีพครู คือ นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู^{ผู้ศึกษา}
ในปัจจุบันและที่หวังว่าควรจะเป็นในอนาคต กล่าวโดยเฉพาะแล้วความมุ่งหมายของ
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งที่จะตอบคำถามต่อไปนี้ คือ

1. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ให้ลำดับความสำคัญสำหรับความมุ่งหมาย
ของการฝึกหัดครู^{ผู้ศึกษา} ทั้งความมุ่งหมายในปัจจุบันและความมุ่งหมายที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคต
เช่นไร
2. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู
ในปัจจุบันแตกต่างกันหรือไม่
3. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นต่อความมุ่งหมายที่คิดว่า
ควรจะเป็นของการฝึกหัดครูในอนาคต แตกต่างกันหรือไม่
4. ความแตกต่างระหว่างความมุ่งหมายในปัจจุบันและความมุ่งหมายที่ควรจะเป็น
ในอนาคต ตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร เป็นไปในลักษณะเช่นไร

5. ความมุ่งหมายด้านผลผลิต (Outcome Goals) กับความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต (Process Goals) ของการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูจะเป็นแนวทางสำหรับผู้รับผิดชอบในการจัดการฝึกหัดครู ในอันที่จะกำหนดความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เหมาะสมควรจะเน้นในความมุ่งหมายด้านใดมากกว่ากัน ด้านใดควรเป็นความมุ่งหมายหลัก ด้านใดควรเป็นความมุ่งหมายรอง จึงจะสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง
2. การศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครู จะเป็นเครื่องมือให้เห็นว่า ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่เหมาะสมและชัดเจนเพียงไร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. การศึกษาความแตกต่างระหว่างความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงความมุ่งหมายด้านต่าง ๆ ของการฝึกหัดครูให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงที่จะเป็นไปได้
4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลผลิตกับความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต จะช่วยให้สามารถปรับปรุงการฝึกหัดครูอย่างมีระบบและสอดคล้องกันในโอกาสต่อไป
5. ความสำคัญจากการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้โดยส่วนรวมก็คือ จะเป็นแนวทางนำไปสู่กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการบริหารในระบบการฝึกหัดครูที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้จากนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2520

✓ 2. ตัวแปร กลุ่มอิสระ

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร

2.2 ตัวแปรตาม แบ่งเป็น

ก. ความเห็น (Perception) ^{ผลึก} ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ^{ผลึก} ในปัจจุบัน

ข. ความเห็นต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ^{ผลึก} ที่คิดว่าควรจะเป็น (Preference) ในอนาคต

3. ประเด็นที่ทำการศึกษา จะศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ใน 2 ลักษณะ คือ ความมุ่งหมายในปัจจุบันที่นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารรับรู้ (Perceive) และความมุ่งหมายในอนาคตที่นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารประสงค์จะให้เป็น (Prefer) โดยศึกษาในแง่ของความเข้มของความมุ่งหมายแต่ละด้าน ส่วนขอบข่ายของความมุ่งหมายนั้น เป็นไปตามขอบข่ายของฝ่ายคนควาความมุ่งหมายสถาบัน (Institutional Goals Inventory) ที่ปีเตอร์สัน (Peterson, 1977 : 8 - 17) ได้จำแนกไว้อย่างมีระบบแล้ว เป็นความมุ่งหมายด้านผลิต (Outcome Goals) และความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต (Process Goals)

✓ คานิยามศัพท์เฉพาะ

^{ผลึก} การฝึกหัดครู หมายถึง การจัดการผลิตครูที่ดำเนินโดยสถานศึกษาฝึกหัดครู ^{ผลึก} สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ^{ผลึก} สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ^{ผลึก} สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

วิทยาลัยครู หมายถึง สถานศึกษาฝึกหัดครูในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูภูเก็ต วิทยาลัยครูยะลา และวิทยาลัยครูสงขลา

นักศึกษา หมายถึง ผู้ทำการศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 และระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2520

อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้สอนในวิทยาลัยครู ไม่ว่าจะทำการสอนระดับ ^{ผลึก} ชั้นใดก็ตาม ^{ผลึก} สังกัด

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานในหน่วยงานต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู ได้แก่ อธิการ รองอธิการฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ

ความมุ่งหมายในปัจจุบัน หมายถึง ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ (Perceive) จากสภาพการจัดการศึกษาที่กำลังดำเนินการอยู่

ความมุ่งหมายในอนาคต หมายถึง ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดจะเป็น (Prefer) สำหรับการจัดการศึกษาที่จะดำเนินการต่อไป

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู หมายถึง ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาในวิทยาลัยครูตามข้อบ่งชี้ ความมุ่งหมายของฝ่ายคนควา ความมุ่งหมายของสถาบัน (Peterson, 1977 : 8 - 17) ซึ่งได้จำแนกความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ความมุ่งหมายด้านผลผลิต (Outcome Goals) หมายถึง ความมุ่งหมายที่ประสงค์จะให้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูบังเกิดลักษณะ 13 ประการดังต่อไปนี้

1.1 เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง มีมาตรฐานทางวิชาการสูง
1.2 เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ ชอบศึกษาคนควา วิเคราะห์และสังเคราะห์
วิทยาการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในสาขาวิชาที่จะเป็นประโยชน์แก่ระบบการเรียนการสอน

1.3 เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง รู้จักคิดค้นวิถีทางที่ถูกต้องอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

1.4 เป็นผู้มีมนุษยธรรม เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเพื่อนร่วมโลก มีเมตตาธรรม แสวงสันติ มีการระแวงมีความดีงาม

1.5 เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม

1.6 มีศรัทธาในศาสนา

1.7 มีสมรรถภาพในวิชาชีพ สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นครูอย่างมีประสิทธิภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

1.8 มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

1.9 มีความสามารถในการหาวิจัยตามอัธยาศัย เป็นผู้ที่ชอบค้นควาและรู้จักใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความรู้และความคิดใหม่ ๆ ขึ้นมา

1.10 เป็นผู้สามารถรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี สามารถเข้ากับผู้อื่นได้อย่างสนิทสนม

1.11 มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรับใช้ชุมชน รู้จักศึกษาปัญหาของชุมชน และช่วยเหลือชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.12 มีน้ำใจรักความเป็นธรรมในสังคม เห็นว่าการศึกษามีใช้มุ่งรับใช้ชนกลุ่มน้อย แต่ควรเป็นการศึกษาเพื่อมวลชน และไม่ละเลยหากมีโอกาสในการยกระดับความเสมอภาคทางสังคม

1.13 เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม สามารถวิเคราะห์ปัญหาของสังคมและประเทศชาติอย่างมีหลักการ ผัดกันทั้งแนวความคิดและการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

2. ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต (Process Goals) หมายถึง ความมุ่งหมายที่จะจัดดำเนินการให้การศึกษา เพื่อเอื้ออำนวยให้ความมุ่งหมายด้านผลผลิตสัมฤทธิ์ผล ความมุ่งหมายด้านนี้จำแนกเป็น 7 ประการ คือ

2.1 ด้านความมีเสรีภาพ เช่น การประกันสิทธิ เสรีภาพของอาจารย์และนักศึกษาในการเสนอความคิดในชั้นเรียน ไม่จำกัดสิทธิของนักศึกษาในการที่จะรับฟังทัศนะต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ไม่ปิดโอกาสของนักศึกษาและอาจารย์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเมือง ทั้งในและนอกสถาบัน เปิดโอกาสให้นักศึกษาและอาจารย์มีเสรีภาพในการเลือกวิถีการดำเนินชีวิตของตนเองตามสมควร

2.2 ด้านการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การกระจายอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของวิทยาลัยให้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา อย่างทั่วถึง ให้โอกาสแก่ปัจเจกบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิทยาลัย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อตัวผู้นั้นโดยตรง รับฟังข้อเสนอแนะหรือข้อเรียกร้องต่าง ๆ จากทุกหน่วยสมาชิกในวิทยาลัย

2.3 ด้านการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นในสถาบัน เช่น จัดบรรยากาศให้อาจารย์และนักศึกษาอยู่ในวิทยาลัยอย่างสะดวกสบาย มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ปราศจากอคติต่อกัน มีความเคารพและไว้วางใจกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร

2.4 มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมสุนทรีย์และปัญญา เช่น ให้มีโอกาสจักกิจกรรมทางวิชาการและศิลปวัฒนธรรม มีโปรแกรมการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นพอสมควร เพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์ได้มีเวลาสำหรับหาประสบการณ์จากกิจกรรมทางปัญญาและขนบธรรมเนียมประเพณี ให้อาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี โดยไม่จำเป็นจะต้องมีแบบแผนเป็นทางการ

2.5 มีนวัตกรรมและเทคโนโลยี เช่น มีการยอมรับและสนับสนุนสำหรับ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และนำมาใช้ในฐานะที่เห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นในวิถีการจัดการศึกษา มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีสอนใหม่ ๆ มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ รวมทั้ง มีการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ ในด้านการประเมินผล เพื่อนำ มาใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่ตามความเหมาะสม เช่น จัดให้นักศึกษาและอาจารย์ออกทัศนศึกษาและดูงานอย่างมีหลักการ จัดการฝึกงานและฝึกสอน จากสภาพที่เป็นจริง มีการนิเทศที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพและสม่่าเสมอ

2.7 คำนึงการตรวจสอบและประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา เช่น มีการศึกษาเปรียบเทียบว่า แผนการศึกษาต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นนั้นได้บรรลุผลคุ้มค่าหรือไม่ เพียงใด แผนการศึกษาใดที่เหมาะสมและประสพผลมากกว่ากัน มีเงินทุนที่จะสนับสนุน แผนการศึกษาเหล่านั้นเพียงพอหรือไม่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ก. เอกสาร1. ความสำคัญของความมุ่งหมายที่มีต่อการจัดการศึกษา

- คลิฟตัน คิลตัน (Clifton, 1974)

ในทุก ๆ กิจกรรมย่อมจะต้องมีความมุ่งหมายที่แน่นอนชัดเจนว่า การกระทำกิจกรรมนั้นกระทำเพื่ออะไร ต้องการให้เกิดผลอะไรบ้างหลังจากกิจกรรมนั้น ๆ เสร็จสิ้นลงไปแล้ว การจัดการศึกษาก็เช่นกันย่อมจะต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายเป็นประการสำคัญ ถ้าหากการจัดการศึกษาขาดความมุ่งหมายที่แน่นอนแล้ว ย่อมไม่เกิดประโยชน์ แต่กลับจะสิ้นเปลืองทั้งทุนรอนและพลังในการดำเนินการ (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 37) เกี่ยวกับความสำคัญของความมุ่งหมายที่มีต่อการจัดการศึกษานี้ ปีเตอร์สัน (Peterson, 1970 : 7 - 16) ได้กล่าวไว้ว่า ความมุ่งหมายย่อมจะเป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนนโยบายของสถาบันการศึกษานั้น ๆ และยังเป็นส่วนช่วยผสมผสานความเชื่อ ค่านิยมและความคาดหวังที่จะให้สถาบันการศึกษากำเนินการจึควางมาตรฐานและแนวทางในการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคตให้กลมกลืนกันอีกด้วย เพื่อที่จะให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ปีเตอร์สันได้จำแนกความสำคัญของความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาไว้เป็นลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย
2. ความมุ่งหมายจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร
3. ความมุ่งหมายช่วยในการวางแผนงานและโครงการต่าง ๆ
4. ความมุ่งหมายทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการจัดการศึกษา
5. ความมุ่งหมายจะช่วยในการประเมินผลสถาบัน
6. ความมุ่งหมายเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา

- ส่วนคลิฟตัน (Clifton, 1974 : 504 - 505) ก็มีความเห็นตรงกับ

ปีเตอร์สันในแง่ที่ว่า ความมุ่งหมายนั้นจะเป็นตัวช่วยประเมินหรือตัดสินความสำเร็จของสถาบัน และคลิฟตันยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ความมุ่งหมายจะช่วยบอกถึงความต้องการก่อนหลัง (Priorities) ในการจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจนอีกด้วย

๒ ระดับความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา

ด้วยเหตุที่ความมุ่งหมายมีความสำคัญในการจัดการศึกษาอย่างมากดังที่กล่าวมาแล้ว แต่การที่จะกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเป็นสากล (Universal) โดยไม่มีการปรับให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาแต่ละสภาพ แต่ละระดับแล้ว ย่อมจะทำให้ความมุ่งหมายนั้น ๆ ขาดความสำคัญลงไป จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดระดับความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาขึ้น ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมและความเห็นต่าง ๆ กันไป กล่าวคือ

— สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2514 : 6 - 8) ได้แบ่งระดับความมุ่งหมายการจัดการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ความมุ่งหมายระดับแรก (Goal) คือ ความมุ่งหมายพื้นฐาน เช่น การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีวิทยาการสูงสุด หรือให้มีคุณธรรม ศีลธรรม หรือมุ่งเพื่อให้เกิดสมรรถภาพในการเป็นครูให้มากที่สุด
2. ความมุ่งหมายระดับที่สอง (Purpose) เป็นความมุ่งหมายที่แยกย่อยออกไปจากระดับแรกเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น เมื่อพูดถึงสมรรถภาพในการเป็นครูก็อาจแยกย่อยออกเป็น สามารถทำการสอนได้อย่างดี รู้จักใช้วิธีสอนและการวัดผลอย่างดี เป็นต้น
3. ความมุ่งหมายระดับที่สาม (Objective) ความมุ่งหมายในระดับนี้ต้องปรากฏชัดเจนในรายวิชาและถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เพื่อที่จะตรวจสอบหรือวัดผลได้ง่าย และทำการสอนได้ถูกต้อง

ทำนองเดียวกัน สุมิตร คุณานุกร (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 42 - 44) ได้แบ่งความมุ่งหมายออกเป็น 5 ระดับ โดยมีขอบปลั๊กย่อยบางส่วนต่างออกไปจากความมุ่งหมายเดิมที่ สาโรช บัวศรี ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ

ระดับที่ 1 เป็นความมุ่งหมายระดับสูงสุดหรือระดับชาติ มักเรียกว่า ปรารถนาการศึกษา หรือปณิธานการศึกษา หรือบางครั้งเรียกว่า ความมุ่งหมายทั่วไป ซึ่งแสดงถึงบทบาทหน้าที่และข้อผูกพันรวมถึงลักษณะของความรู้และคุณสมบัติที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมี

ระดับที่ 2 เป็นความมุ่งหมายในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งยังมีลักษณะเป็นกานิยมทางการศึกษายกสาย ๆ กับปณิธานการศึกษาแต่แคบกว่า คือ เฉพาะเจาะจงอยู่เพียงระดับใดเพียงระดับหนึ่ง เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระดับฝึกหัดครู เป็นต้น ความมุ่งหมายระดับนี้อยู่บนพื้นฐานความมุ่งหมายระดับสูงสุด

ระดับที่ 3 ความมุ่งหมายระดับหลักสูตร ความมุ่งหมายระดับนี้คล้ายกับระดับที่ 2 มาก บางทีอาจใช้แทนกันได้เลย เป็นความมุ่งหมายที่แกนและเจาะลึกลงมาอีก ตามสภาพและความต้องการของโรงเรียนในท้องถิ่น ลักษณะยังเป็นรูปค่านิยมทางการศึกษาเหมือนระดับแรก แต่จะแปลงค่านิยมจากระดับสูงนั้นให้สอดคล้องกับสังคมย่อย

ระดับที่ 4 ความมุ่งหมายระดับหมวดวิชา เป็นความมุ่งหมายย่อยออกไปอีกจากความมุ่งหมายระดับหลักสูตร แต่มีทิศทางตามความมุ่งหมายระดับหลักสูตร

ระดับที่ 5 จุดมุ่งหมายในการสอน ในระดับนี้จุดมุ่งหมายทั้ง 4 ระดับข้างต้นจะถูกแปลงออกมาเป็นพฤติกรรมอย่างชัดแจ้ง เรียกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถวัดได้ ประเมินได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมา

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา

การกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ย่อมจำเป็นจะต้องอาศัยแนวคิดจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายมาผสมผสานกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้ เอ็ดการ์ ฟอร์ (Edgar Fore) (คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, 2519 : 234 - 235) ได้เสนอแนะว่า สาระแห่งความมุ่งหมายของการศึกษาคควรจะมาจากผู้เรียนและประชาชนส่วนใหญ่ ขณะเดียวกันจะต้องนำเอาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี แบบแผนของสังคม ระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการกำหนด และความมุ่งหมายที่ออกมาจะต้องแจ่มชัดทั้งในแง่ภาษาที่ใช้และแนวทางในการปฏิบัติ

แนวคิดนี้สอดคล้องกับความเห็นของ สุมิตร คุณานุกร (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 62 - 63) ซึ่งได้เสนอไว้ว่า ก่อนที่จะกำหนดความมุ่งหมายนั้นจะต้องสำรวจความมุ่งหมายระดับชาติเสียก่อน แล้วจึงรวบรวมความเห็นจากบุคคลทั่วไปทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อทราบความเห็นส่วนรวมว่า ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาคควรจะเป็นอย่างไร จากนั้นก็รวมปัญหาต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาทั้งทางด้านการบริหาร วิชาการ และด้านอื่น ๆ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมากำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา

ส่วนคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (สมามคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2518 : 20 - 50) ไม่ได้กล่าวถึงตัวบุคคลที่จะเป็นผู้กำหนดความ

มุ่งหมายในการจัดการศึกษาเลย แต่บ่งถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะต้องนำมาคำนึงในการกำหนดความมุ่งหมาย องค์ประกอบนั้นมี 8 ประการ คือ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางประชากร สภาพทางสังคม สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สภาพทางการเมือง ลักษณะการบริหารและการปกครอง ลักษณะทางศาสนาและวัฒนธรรม และสภาพของสื่อมวลชนเพื่อการศึกษา

อย่างไรก็ตามตัวบุคคลซึ่งมีอำนาจและปรัชญาที่เขาเชื่อ ก็ยังมีส่วนในการกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาอย่างมาก ด้วยเหตุที่ตัวปรัชญาเป็นแม่บทในการกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ฉะนั้น ปรัชญาใดที่มีอำนาจเชื่อการกำหนดความมุ่งหมายก็ย่อมสนองปรัชญานั้น เช่น สมัย ลูเธอร์ (Martin Luther) นักปฏิรูปศาสนาที่แยกตัวมาจากนิกายโรมันคาทอลิกมาเป็นโปรเตสแตนต์ ลูเธอร์ถูกจำคุกเสรีภาพมานาน เมื่อมีอำนาจจึงเน้นความมุ่งหมายทางการศึกษาว่า การศึกษากควรเป็นการจัดการเพื่อส่งเสริมอิสรภาพของคน ท่านองเดียวกันในประเทศจีน สมัยเหมา เจ๋อ ตุง จะมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนซาบซึ้งถึงกคิพจน์ประธานเหมา ให้ศรัทธาในระบอบคอมมิวนิสต์ เน้นการศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 17 - 18)

ผู้ที่มีความเห็นแตกต่างออกไปอีกก็คือ บายด์ (Baird, 1974 : 317 - 318) ซึ่งให้ความเห็นว่า การกำหนดความมุ่งหมายของสถาบันการศึกษานั้นจะต้องคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา กฎหมายและระเบียบแบบแผน ปรัชญาของสถาบันและความเชื่อของคณาจารย์ นักศึกษาและชุมชน ความเห็นของบายด์นั้น คำนึงถึงความเชื่อของบุคคลมากกว่าองค์ประกอบอื่น

3. ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาไว้หลายทัศนะซึ่งแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ อาจเนื่องจากความเชื่อ ประสบการณ์ และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่แต่ละคนคำนึงถึง เป็นต้นว่า บัวย อิงภากรณ์ (บัวย อิงภากรณ์, 2514 : 38) ได้ให้ความเห็นว่าความมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้น ควรจะเป็นดังนี้ คือ

1. เพื่อที่จะอบรมผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีศีลธรรม มีจริยธรรม เป็นพลเมืองที่ดีที่ประพฤติชอบ และรับผิดชอบต่อสังคม

2. เพื่อที่จะอบรมนักเรียนและนักศึกษาให้รู้จักใช้ความคิด รู้จักบำรุงสติปัญญา ให้เฉียบแหลม เพื่อสร้างวิชาการและขยายให้แตกฉานลึกซึ้ง นำมาเป็นประโยชน์แก่ตนและประชาคม

3. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถ มีความรู้สำหรับใช้ประกอบสัมมาอาชีพ เลี้ยงชีวิตของตนและครอบครัวได้ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ความคิดเห็นนี้เป็นไปในลักษณะเดียวกับที่-สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2504 : 1) กล่าวไว้ว่า โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยใด ๆ หากจะปลูกฝังเพียงการให้ การศึกษาวิชาการและวิชาชีพล้วน ๆ แก่ผู้เรียน โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมอื่น ๆ เช่น การมีความรับผิดชอบ การมีจริยธรรม และมนุษยธรรมแล้ว นับได้ว่าโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่สนองความต้องการของชุมชนหรือประเทศชาติโดยสมบูรณ์

ผู้ที่มีความเห็นคล้ายกับสองท่านที่กล่าวมาก็คือ บลูมและคณะ (Bloom, 1964 : 60) ซึ่งได้จำแนกความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ความมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ มีการพัฒนาทางปัญญา มีความสามารถทางความคิด เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ความมุ่งหมายด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เพื่อปลูกฝังค่านิยม และทัศนคติที่พึงปรารถนา

3. ความมุ่งหมายด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เพื่อให้ผู้เรียน เกิดทักษะในการปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพ

ส่วนอริสโตเติล (อ้างจาก ส.ศิริรักษ์, 2514 : 31 - 32) ไม่ได้มองความ มุ่งหมายในการจัดการศึกษาที่ตัวบุคคลด้านเดียว แต่เน้นความมุ่งหมายในแง่ที่สัมพันธ์กันระหว่าง ความมุ่งหมายด้านตัวบุคคลและความมุ่งหมายทางสังคม เพราะเขาเห็นว่าการศึกษา จะเน้นขบวนการฝึกฝนร่างกาย ความคิด อุนิสิยเฉพาะตัว ย่อมไม่เพียงพอ แต่จะต้องเน้นถึง ความเป็นพลเมืองดี ที่มีความรับผิดชอบต่อชาติและการหาความสุขส่วนตัวที่สัมพันธ์กัน

ความเห็นที่แตกต่างออกไปอีกแง่หนึ่งจากที่กล่าวมา คือ ความเห็นของสเปนเซอร์ (Spencer) ซึ่งได้เสนอไว้ว่าความมุ่งหมายในการจัดการศึกษานั้นจะได้มาจากแนว ปฏิบัติในวิถีชีวิตเป็นหลัก คือ รู้จักรักษาตัวเอง สามารถแสวงหาสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีพ

การเลี้ยงดูบุตร การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฉะนั้น ความมุ่งหมายของการศึกษาจึงควรสนองการปฏิบัติในวิถีชีวิต 5 ประการนี้

ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามความเห็นของสเปนเซอร์ สอดคล้องกับ ข้อเสนอของคณะกรรมการในการปรับปรุงมัธยมศึกษา (Commission on Reorganization of Secondary Education) ของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ (National Education Association) ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้เสนอความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา 7 ประการ (Seven Cardinal Principles) ประเด็นนอกเหนือไปจาก สเปนเซอร์ คือ ความสามารถในการกระบวนกรปฏิบัติพื้นฐาน ความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีจรรยาและศีลธรรม

บอบบิท (Bobbitt) ได้นำความเห็นของสเปนเซอร์และข้อเสนอของคณะกรรมการในการปรับปรุงมัธยมศึกษา (CRSE) มาผสมผสานกันอีกทีหนึ่ง โดยสอดแทรกความมุ่งหมายเพิ่มเติมไปอีก 2 ประการ คือ ความมุ่งหมายให้เกิดพัฒนาทางศาสนา และให้รู้จักสร้างสุขภาพจิต

โดยลักษณะรวม ๆ แล้ว ความมุ่งหมายเหล่านี้จะคล้ายกับแนวความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา 4 ประการ ของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ แห่งอเมริกา (Educational Policies Commission N.E.A.) ซึ่งมีสาระว่า

1. การศึกษาเพื่อความเจริญแห่งตน (Self Realization)
2. การศึกษาเพื่อให้รู้จักมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations)
3. การศึกษาเพื่อให้มีความสามารถในการครองชีพ (Economic Efficiency)
4. การศึกษาเพื่อให้มีความรับผิดชอบตามที่พลเมือง (Civic Responsibility)

จากความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามทัศนะของ สเปนเซอร์ จนถึงความหมายตามแนวของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ แห่งอเมริกา มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของไทยในช่วงไม่กี่ปีมานี้เป็นอย่างมาก (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 59 - 61)

อย่างไรก็ตามหากจะมองในแง่ของความชัดเจนในการกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาทั้งในแง่การใช้ภาษาและแนวทางในการปฏิบัติแล้ว ความมุ่งหมายที่ เอ็ดการ์ ฟอร์ วางไว้ 8 ประการ สามารถชี้ให้เห็นได้ทีเดียว เอ็ดการ์ ฟอร์ กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการศึกษาที่เป็นสากลควรจะเป็นการศึกษาเพื่อมนุษยภาพแบบวิทยาศาสตร์ การศึกษาเพื่อให้เยาวชนเกิดความกึกก้องสร้างสรรค์ การศึกษาเพื่อให้เยาวชนรู้จักอุทิศตนต่อสังคม การศึกษาเพื่อความเป็นคนโดยสมบูรณ์ ผู้ได้รับการศึกษาควรจะมีเจตคติอย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ รู้จักหาคุณภาพระหว่าง พหุปัญญา จริยธรรม สุนทรียภาพ และพลานามัย ทั้งยังจะต้องเข้าใจในประวัติศาสตร์แห่งมนุษยชาติอีกด้วย (คณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, 2519 : 214 - 236)

ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของไทย

ก. ก่อนสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

การศึกษาของไทยสมัยสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้น ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ จะทำการศึกษาที่วัด พออ่านออกเขียนได้ ก็กลับออกมาประกอบอาชีพตามบรรพบุรุษ ส่วนบุตรขุนนางต้องบวชเรียนแล้วจึงจะออกไปทำราชการ เช่นบรรพบุรุษ (วัยอาท, 2509 : 41) ดังปรากฏในจดหมายเหตุของ ลา ลูแบร์ (La Loubere) ราชทูตฝรั่งเศสประจำราชสำนักพระบาทสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่ได้ถึงการจัดการศึกษาไทยสมัยนั้นไว้ว่า "... เมื่อได้เลี้ยงบุตรของตนมาเติบโตใหญ่จนถึงอายุ 7 หรือ 8 ขวบแล้ว ชาวสยามจะส่งบุตรของตนให้ไปอยู่กับพระภิกษุสงฆ์ พระสงฆ์อันเป็นอาจารย์ในวัดจะสอนอนุชนเหล่านี้ให้รู้จักอ่าน เขียน และนับเลขเป็นสำคัญ แต่ไม่มีการสอนทางพงสาวดาร กฎหมายและศาสตร์อื่น ๆ ... " (สันต์ ท. โกมลบุตร, 2510 : 261 - 262)

จากข้อความที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาไทยสมัยก่อนมี 2 ระดับ คือ ระดับชาวบ้านทั่วไปและระดับขุนนาง สาระแห่งความมุ่งหมายก็มีเพียง 2 ประการ คือ เพื่ออ่านออกเขียนได้ประการหนึ่ง และเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพตามบรรพบุรุษอีกประการหนึ่ง

ข. สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงสมัยปัจจุบัน

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น การจัดการศึกษาของไทย มีความมุ่งหมายอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อสนองความต้องการของบ้านเมืองที่ประสงค์จะรับบุคคลเข้ารับราชการ
2. จัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ทั่ว ๆ ไป เพื่อเป็นเครื่องมือในการประกอบ

อาชีพของลูกทาส

3. จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพระศาสนา (วุฒิชัย มูลศิลป์, 2512 : 62 -

86)

จิระพันธ์ พูลพัฒน์ (จิระพันธ์ พูลพัฒน์, 2514 : 216) ได้สรุปความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไทยไว้ 6 ช่วงสมัย คือ

พ.ศ. 2430 เพื่อฝึกคนเข้ารับราชการ

พ.ศ. 2449 มุ่งจัดการศึกษาแบบสาธารณแกร์ราษฎร ให้เรียนรู้พอควรแก่อัธภาพ และนำไปทำงานตามภูมิสำเนาของตน

พ.ศ. 2464 มุ่งจัดการศึกษาระดับชาติ เพื่อยกคนทั้งชาติให้มีความรู้สูงขึ้น

พ.ศ. 2475 จัดการศึกษาเน้นทางด้านจริยศึกษา พุทธิศึกษา และพลศึกษา

พ.ศ. 2494 มุ่งจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

พ.ศ. 2503 มุ่งจัดการศึกษาสนองความต้องการของสังคมและบุคคลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ค. ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันและอนาคต

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (สมาคมอาจารย์อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2518 : 30 - 32) ได้เสนอรายงานเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต กล่าวถึง ความมุ่งหมายที่รัฐบาลควรที่จะกำหนดไว้ใน การจัดการศึกษา 7 ประการ คือ

1. การศึกษาจะต้องสร้างสำนึกความเป็นคนไทย และความเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติร่วมกัน

2. การศึกษาต้องมุ่งปลูกฝังให้บุคคลมีค่านิยมในคุณธรรม จริยธรรม รักอิสราภาพ รักการแสวงหาความจริง เคารพกฎหมายและความเสมอภาคในสังคม

3. การศึกษาต้องช่วยให้นักศึกษาเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. การศึกษาต้องช่วยเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในสังคม

5. การศึกษาต้องเสริมสร้างบุคคลให้มีสุขภาพที่ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ดี มีศีลธรรม มีความเชื่อมั่นตนเอง และรู้จักใช้ความสามารถของตนเองให้เป็นผลดีแก่ส่วนรวม

6. การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความชำนาญและทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพ

7. การศึกษาต้องเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความซาบซึ้งในคุณค่าของธรรมชาติและวัฒนธรรม

ข้อเสนอของคณะกรรมการวางแผนปฏิรูปการศึกษานี้เอง ได้นำมาใช้ในการกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (อักษรบัณฑิต, 2520 : 1 - 2) กล่าวคือ ในหมวดที่ 1 ซึ่งเป็นหมวดความมุ่งหมาย แม้จะแบ่งเป็น 9 หัวข้อ แต่ก็มี ความหมายไม่แตกต่างไปจากข้อเสนอของคณะกรรมการวางแผนปฏิรูปการศึกษาแต่ประการใด

ความมุ่งหมาย 7 ประการนี้จึงถือได้ว่า เป็นความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันและอนาคต

ความมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษา

เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้ ได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่านต่าง ๆ กันออกไป เช่น

วิจิตร ศรีสอาน (วิจิตร ศรีสอาน, 2519 : 4) ให้ความเห็นว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น จะต้องถึงซึ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence)

เป็นประการแรก ขณะเดียวกันความเป็นเลิศทางวิชาการนั้นต้องสัมพันธ์กันกับความสามารถในการใช้วิชาการเพื่อสนองความต้องการของสังคมด้วย

จากความมุ่งหมายกว้าง ๆ นี้ สิบปนนท์ เกตุทัต (สิบปนนท์ เกตุทัต, 2518 : 25) ได้จำแนกย่อยให้ชัดเจนออกไปอีก คือ

1. การศึกษาเพื่อพัฒนาสติปัญญาและความคิด อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ และความเจริญของมนุษยชาติ
2. เพื่อสร้างสรรคกำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาสังคม
3. เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการ ที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาชุมชน
4. เพื่อทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
5. การศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องจัดกระทำเพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ด้วยคุณธรรม และจริยธรรม อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่มีคุณค่าแก่บุคคลและสังคม

ส่วน ป้าย อิงภากรณ์ (ป้าย อิงภากรณ์, 2517 : 52 - 54) เห็นว่าการจัดการศึกษา ควรเน้นความมุ่งหมายด้านความมีปัญญารอบรู้ คือ จะต้องรู้ทั้งทางโลก และทางธรรม และความรู้นั้นจะต้องเป็นความรู้ที่ทันเหตุการณ์และนำหน้าเหตุการณ์

สำนักทดสอบทางการศึกษา (Educational Testing Service) และปีเตอร์สัน (Peterson, 1977 : 8 - 17) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีระบบ จากการจำแนกความมุ่งหมายออกเป็น 20 หัวข้อ โดยฝ่ายคนค่าความมุ่งหมายของสถาบัน (Institutional Goals Inventory) ซึ่งแบ่งความมุ่งหมายของสถาบัน อุดมศึกษา ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ความมุ่งหมายด้านผลผลิต กับความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต ดังต่อไปนี้

ก. ความมุ่งหมายด้านผลผลิต หมายถึง ความมุ่งหมายให้ผู้จบการศึกษา มีลักษณะที่พึงประสงค์ 13 ประการ คือ มีความรู้อย่างแท้จริง ใฝ่รู้อยู่เสมอ รู้จักพัฒนาตัวเอง มีมนุษยธรรม มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม มีศรัทธาในศาสนา มีสมรรถภาพในวิชาชีพ มีความพร้อมที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีความสามารถในการทำการวิจัยตามอัธยาศัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้ดี มีสำนึกรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อชุมชน รักความเป็นธรรม และเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์และพัฒนาสังคม

ข. ความมุ่งหมายด้านการบวนการผลิต หมายถึง ความมุ่งหมายที่จะกำเนินการในการจัดการศึกษา เพื่อเอื้ออำนวยให้ความมุ่งหมายด้านผลผลิตสัมฤทธิ์ผล ความมุ่งหมายด้านนี้จำแนกออกเป็น 7 ประการ คือ ด้านควมมีเสรีภาพ ด้านการปกครอง แบบประชาธิปไตย ด้านการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นในสถาบัน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างเสริมสุนทรียะและปัญญา มินวกรรมและเทคโนโลยี มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่และความมุ่งหมายด้านการตรวจสอบและประเมินผลแผนการเรียน

การที่มีการจำแนกความมุ่งหมายในลักษณะเช่นนี้ ก็เพื่อที่จะทำการวิเคราะห์ความมุ่งหมายของสถาบันได้อย่างมีระบบ อันจะนำไปสู่การปรับปรุง วางแผนพัฒนาสถาบันต่อไปนั่นเอง

ผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาไว้อย่างชัดเจนอีกคนหนึ่ง คือ จีวันส์ (Jevons, 1972 : 57) แต่มุ่งเฉพาะความมุ่งหมายด้านผลผลิตเท่านั้น ลักษณะบัณฑิตตามทัศนะของจีวันส์มี 6 ประการ คือ

1. มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาอย่างมีวิจารณ์ฐาน (Critically) มีจุดหมาย (Objectively) และมีเหตุมีผล (Logically)
2. มีความสามารถในการรับเอาข้อเท็จจริง หรือสมมุติฐานต่าง ๆ แม้ว่าขัดแย้งกับความเชื่อที่เคยมี เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนาให้ความคิดก้าวหน้ายิ่งขึ้น
3. มีความค้นคว้าที่จะรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้อยู่เสมอ
4. มีความสามารถทางานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าการทำงานนั้นตนเองจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาก็ตาม
5. มีความสามารถในการนำข่าวสารและความคิดมาประสานกันอย่างดีและสามารถสรุปให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน
6. มีความสามารถในการคิดอย่างสมเหตุสมผล และนำไปใช้ในการแก้ไขข้อผิดพลาดของตนได้อย่างดี

4 ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู 1

ในฐานะที่การฝึกหัดครูเป็นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ฉะนั้น แม้ความมุ่งหมายในการฝึกหัดครูจะมีลักษณะเฉพาะตามศาสตร์แห่งวิชาชีพ

แต่ก็ยอมไม่ฉีกแยกไปจากความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ มากนัก
- ชีระ สุมิตร (ชีระ สุมิตร, 2519 : 76 - 77) จึงเสนอความมุ่งหมายของโครงการ
ฝึกหัดครูไว้อย่างกว้าง ๆ 3 ประการ คือ

1. ควรเป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถแก่บุคคล เพื่อที่จะคิดด้วยเหตุ
ควยผล

2. ควรเป็นการศึกษาเพื่อเตรียมบุคคลเพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคม
ที่เขาอยู่

3. ควรเป็นการศึกษาที่จะทำให้เกิดพัฒนาการทางทักษะ ทักษะ และค่านิยม
ที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีและเหมาะสมในสังคม

นอกจากนี้ ความเห็นของชีระก็ตรงกับ บีเตอร์สัน ในแง่ที่ว่ากระบวนการย่อมจะ
ส่งผลถึงผลผลิต โดยกล่าวว่า ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูจะบรรลุผลได้ต้องพิจารณาถึง
กระบวนการอื่นประกอบกัน ซึ่งกระบวนการนี้ควรจะเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบสภาพการณ์
ที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุถึงความมุ่งหมายขณะศึกษาอยู่ด้วย

ถ้ามองอีกแง่หนึ่งจะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายการฝึกหัดครูในลักษณะเช่นนี้ อาจจะ
ยังไม่ชัดแจ้งมากนัก เพราะไม่ได้แสดงถึงความมุ่งหมายเฉพาะวิชาชีพเลย ผู้ที่ให้ความมุ่งหมาย
ของการฝึกหัดครูอีกท่านหนึ่ง คือ สภาวิชาชีพ (กรมการฝึกหัดครู, 2514 : 6 - 7)
โดยได้กำหนดไว้ว่า ความมุ่งหมายของชีวิตนักเรียนฝึกหัดครูและนิสิตนักศึกษาทั้งปวงใน
ระหว่างศึกษาเพื่อออกไปเป็นครู ได้แก่

1. พยายามชวนช่วยสะสมวิทยาการทั้งปวง ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติให้เกิดแก่
ตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. พยายามสร้างสมให้เกิดมีคุณธรรม ศีลธรรม และวัฒนธรรมขึ้นในใจตน
ให้มากที่สุด

3. พยายามชวนช่วย สร้างสมสมรรถภาพในการเป็นครู ให้เกิดแก่ตนเอง
ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ "สมรรถภาพ" ในการเป็นครู ได้แก่ ทำการสอนได้อย่างดี
อบรมแนะแนวและปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
ได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีและร่วมมือกับชุมชนได้เป็นอย่างดี และสามารถ
เป็นครูชั้นอาชีพที่รู้จักไม่หาความรู้อยู่เสมอ

ความมุ่งหมายที่กล่าวมาเช่นนี้ ทำให้ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูมีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ จอห์นสัน (Johnson, 1971 : 7) ซึ่งมีความเห็นว่าการกำหนดความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูไว้รวม ๆ เช่นเดียวกับความมุ่งหมายวิชาชีพอื่น ๆ ทั่วไป ทำให้การฝึกหัดครูไม่มีแนวทางที่กระจ่างชัด จึงได้เสนอความมุ่งหมายเฉพาะขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพ (Generic Competency) สำหรับการเป็นครูอย่างแท้จริง ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในทัศนะของ จอห์นสัน แบ่งเป็น 3 ข้อใหญ่ คือ

1. การฝึกหัดครูจะต้องเป็นการเตรียมครูเพื่อออกไปทำการสอนเพื่อช่วยเหลือเด็กให้เกิดความสำนึกในการมีส่วนร่วมในสังคมและวัฒนธรรม
2. การฝึกหัดครูจะต้องมุ่งพัฒนาบุคคลให้สามารถทำการสอนในแบบเฉพาะตัวอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การฝึกหัดครูต้องมุ่งเตรียมครู สำหรับสอนเด็กให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและต่อกระบวนการเรียนการสอน

ส่วนเดไซ (Desai, 1971 : 80 - 81) ไม่ได้มองความมุ่งหมายการผลิตครูเพียงให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพเฉพาะเท่านั้น แต่การผลิตครูนั้นจะต้องคำนึงถึงสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเป็นประการสำคัญ ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในทัศนะของเดไซ คือ

1. การผลิตครูเพื่อเป็นผู้รู้ศิลปศาสตร์
2. การผลิตครูจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
3. ผู้ที่จะเป็นครูต้องสนใจสื่อมวลชน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ควรมุ่งเน้นให้ผู้จะเป็นครูมีความคิดแบบวิทยาศาสตร์
5. จะต้องสร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นครู
6. ผู้ที่จะเป็นครูต้องสามารถทำการวิจัย วิเคราะห์หลักสูตรและระบบการเรียนการสอนได้

ทัต (Thut, 1969 : 1 - 14) ก็มีความเห็นเช่นเดียวกับเดไซที่ว่า การผลิตครูจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนไป และผู้เป็นครูควร

ได้รับการฝึกฝนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับชุมชน แต่ทัศนะเฉพาะของทัศนที่แปลกออกไป คือ การเห็นว่า การฝึกหัดครูควรจะมีจุดเน้นทักษะทางภาษาก่อนอื่นใด เพราะภาษาจะเป็น เครื่องมือในการศึกษาหาความรู้และสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้อย่างดีทั้งกับเด็กและกับชุมชน

เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2497 กรมการฝึกหัดครูได้จัดตั้งวิทยาลัยหมู่บ้าน (Village Institution) ขึ้นที่อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นสถาบันทดลอง ผลิตรีสอนองความต้องการของชนบทโดยเฉพาะ วิทยาลัยแห่งนี้ได้กำหนดความมุ่งหมาย ในการผลิตครูไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นผู้รักวิชาชีพครู ให้มีประสบการณ์หลาย ๆ อย่าง ในวิทยาลัย เพื่อจะได้นำเอาความรู้ความชำนาญไปใช้หรือสอนและเป็นผู้เป็นที่ดีในชนบท ที่ตนอยู่ตลอดไป
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักปฏิบัติตนในการเข้าสังคมหรืออยู่ในสังคม โดยอยู่ร่วมกัน ตามแบบประชาธิปไตย รู้จักการประสานงานและรับผิดชอบในการทำงาน
3. วิทยาลัยครูหมู่บ้าน สนับสนุนให้ผู้อยู่ในถิ่นกันการกลับไปสอนและพัฒนาท้องถิ่น ของตนเอง (บุญถิ่น อัตถากร, 2504 ก. : 20 - 22)

ต่อมา กรมการฝึกหัดครูโดยความร่วมมือขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้เริ่มโครงการฝึกหัดครูชนบท (TURTEP : Thailand UNESCO Rural Teacher Education Project) ขึ้นโดยมีความมุ่งหมายกว้างและ ชัดเจนขึ้นกว่าเดิม คือ

1. เพื่ออบรมให้นักเรียนฝึกหัดครูเป็นนักการศึกษาแผนใหม่และสามารถ นำการศึกษาแผนใหม่นั้นไปใช้ในโรงเรียนชนบทได้อย่างดี
2. เพื่อให้ นักศึกษารู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชน
3. เพื่อผลิตครูที่เป็นผู้นำที่ดีของชุมชน
4. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำเนื้อหาวิชาไปสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของ

นักเรียนในชนบท

5. ให้นักศึกษาสามารถแนะนำประชาชนในท้องถิ่น ให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง ให้มากที่สุด

6. ให้นักศึกษาสามารถเฝ้าแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น มาเป็นประโยชน์แก่การศึกษา (บุญถิ่น อัตถากร, 2504 ข. : 43 - 44)

สำหรับการจัดการฝึกหัดครูในปัจจุบันนั้น ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ว่า " ... การฝึกหัดครูเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างครู ให้สามารถปฏิบัติตนและทำหน้าที่เป็นผู้ออกให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบคอบขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม ในระดับที่วิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยและระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งในแง่บุคลิกลักษณะทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อศิษย์และบทบาทต่อสังคม ..." (อักษรบัณฑิต, 2520 : 9)

ส่วนหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 ของสภาการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู, 2519 : 2) ได้กำหนดความมุ่งหมายในการผลิตครูไว้ 11 ประการ คือ

1. ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบในหน้าที่ของครู มีวิญญูญาณของความเป็นครู มีความรักและศรัทธาในอาชีพ
2. ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ในบทบาทที่ยอมรับของสังคมทั่วไป
3. ให้เป็นผู้มีกิจนิสัยที่สุจริต ซื่อสัตย์ อ่อนน้อม ประหยัดและรู้คุณค่าของสัมมาชีพ
4. ให้เป็นผู้เฝ้าหาความรู้อยู่เป็นนิจ คิดสร้างสรรค์ ตระหนักในปัญหาของสังคม ตลอดจน มีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา

5. ให้เป็นผู้มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางใจ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม

6. ให้เป็นผู้มีนิสัยในการทำงานอย่างมีหลักสามัคคีธรรม คารวธรรม ปัญญาธรรม และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

7. ให้เป็นผู้มีความมั่นคงในชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

8. ให้เป็นผู้ที่มีความเข้าใจ มีการปฏิบัติ และมีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับสภาพการบ้านเมือง การปกครอง ตลอดจน การดำเนินวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย

9. ให้เป็นผู้เห็นคุณค่าในการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริมความเข้าใจอันดีในวัฒนธรรมของชนหมู่นอื่นและชาติอื่น

10. ให้เป็นผู้รู้จักรักษาคูณยภาพ ระหว่างธรรมชาติและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งจะทอองไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุเกินกว่าทางคุณธรรม

11. ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านการเศรษฐกิจและทางด้านการสังคม

จะเห็นได้ว่าความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูของไทยเรา ไม่ว่าจะจากแผนการศึกษาแห่งชาติ หรือจากสภาการฝึกหัดครู ต่างก็มุ่งเน้นความมุ่งหมายเฉพาะด้านผลผลิตเท่านั้น คือ ต้องการให้สำเร็จการศึกษาเป็นคนดี เป็นครูที่ดี และเป็นผู้มีความรัก แต่ไม่ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิตแต่อย่างใดเลย

ข. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มิลเลอร์ (Miller, 1975 : 6842 - A) ได้ทำการศึกษาความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย บอล สเตท (Ball State University) โดยศึกษาจากนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารของมหาวิทยาลัย จุดประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ ก็เพื่อที่จะรวบรวม ประเมิน และเปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย จากบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 30 คน หลังปริญญาตรี 30 คน อาจารย์ 40 คน และผู้บริหาร 14 คน จากการสุ่ม ขอบข่ายที่ศึกษาเป็นความมุ่งหมายจากฝ่ายคนกล่าวความมุ่งหมายสถาบัน (Institutional Goals Inventory) แห่งสำนักทดสอบทางการศึกษา (Educational Testing Service) ซึ่งจัดทำเป็นแบบสอบถามไว้แล้ว

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นไม่แตกต่างกัน เกี่ยวกับความมุ่งหมายรวม 20 ประการ (จาก Institutional Goals Inventory) ของมหาวิทยาลัย

แต่ในความมุ่งหมายปลีกย่อยจะแตกต่างกัน กล่าวคือ ในความมุ่งหมายด้านผลผลิต นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารจะมีความเห็นแตกต่างกัน 6 ประการ ใน 13 ประการ

ได้แก่ ด้านความเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ ความเป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง ความเป็นผู้ชาญชิ่งใน ศิลปวัฒนธรรม ความมีสมรรถภาพในวิชาชีพ ความพร้อมที่จะศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้นไป ความเป็นผู้สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี และด้านความสำนึกในความรับผิดชอบ และการรับผิดชอบต่อชุมชน ส่วนในด้านการกระบวนกรผลิต ซึ่งมีความมุ่งหมาย 7 ประการ มีความเห็น แตกต่างกัน 3 ประการ ได้แก่ ความมีเสรีภาพ การปกครองแบบประชาธิปไตย และด้าน การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นในสถาบัน

บุชเนล (Bushnell, 1973 : 63) ได้ศึกษาความมุ่งหมายของวิทยาลัยชุมชน จากวิทยาลัยชุมชน 92 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษา 10,000 คน อาจารย์จำนวน 2,500 คน และอธิการอีก 90 คน ความมุ่งหมายที่ศึกษาเป็นความมุ่งหมายตามแบบสำรวจ ของฝ่ายคนความมุ่งหมายของสถาบันเช่นเดียวกับมิลเลอร์

ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และอธิการ มีความเห็นต่อความมุ่งหมาย ของวิทยาลัยชุมชนแตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือ อาจารย์ให้ความสำคัญในความมุ่งหมาย ด้านการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ส่วนนักศึกษาให้ความสำคัญหนักไปในด้านความเป็นธรรม ในสังคม แต่อธิการเน้นความมุ่งหมายด้านการสนองความต้องการของชุมชน

สำหรับความมุ่งหมายด้านการกระบวนกรในการจัดการศึกษานั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ เห็นว่า วิทยาลัยควรจะให้คณาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดความมุ่งหมายหรือในการ ตัดสินใจในการดำเนินงานของวิทยาลัยมากขึ้น ผลการศึกษาของบุชเนล ในประเด็นนี้ สอดคล้องกับบทวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2518 : ผ.98 - ผ.99) ซึ่งเสนอเป็นข้อมูลประกอบการประชุม เจริญปฏิติกการ เรื่องการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 3 - 7 พฤศจิกายน 2518 โดยวิเคราะห์จากทัศนะของอาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งจาก ทัศนะของอาจารย์เกี่ยวกับความมุ่งหมายการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้นปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้มีโอกาสเข้าร่วมในการกำหนดความมุ่งหมายและการดำเนินการ ของมหาวิทยาลัยเลย ส่วนผลการวิเคราะห์นอกเหนือจากนี้ก็คือ

1. อาจารย์มีความเข้าใจความมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาปานกลาง
2. อาจารย์เห็นว่าความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิต ไม่คำนึงถึงโอกาสในการ ประกอบอาชีพ

3. นักศึกษาเห็นว่าการศึกษาที่เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาก็เพื่อปริญญาบัตรสำหรับการยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง

4. มหาวิทยาลัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดี แต่ไม่เคยมีปณิธานที่แน่วแน่ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยบางแห่งตั้งวัตถุประสงค์ไว้สูงเกินไป

5. มหาวิทยาลัยไม่มีความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงการดำเนินการให้ดีขึ้นเท่าที่ควร เพราะไม่เคยมีการวิเคราะห์และติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาอย่างจริงจังแต่อย่างใด

6. มหาวิทยาลัยไม่มีความมุ่งหมายที่จะสร้างสำนักต่อส่วนรวม และการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่นักศึกษาเลย

7. ในกระบวนการดำเนินการจัดการศึกษานั้น มหาวิทยาลัยขาดการพิจารณาความต้องการและงบประมาณในการดำเนินการ

ผู้ที่ศึกษาความมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา โดยใช้ความมุ่งหมาย Institutional Goals Inventory เป็นหลักอีกคนหนึ่ง คือ โรแลนด์ (Roland, 1974 : 6485 - A) โดยศึกษาความมุ่งหมายในปัจจุบันและอนาคต (The Present and Preferred Institutional Goals) ในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

1. ความมุ่งหมายปัจจุบันและความมุ่งหมายในอนาคตมีความแตกต่างกัน
2. วิทยาลัยที่ก้าวหน้าที่สุด ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน

3. แนวว่าวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งเป็นวิทยาลัยของศาสนา แต่ความมุ่งหมายด้านการเน้นให้เกิดศรัทธาในศาสนาอยู่ในระดับต่ำมาก

4. ส่วนใหญ่เห็นว่าวิทยาลัยควรมีความมุ่งหมายก้ำกึ่งมากที่สุด

ฟาร์เบอร์ (Farber, 1975 : 5851 - A) ได้ทำการศึกษาคลาย ๆ กับ โรแลนด์ แต่เขาศึกษาความมุ่งหมายปัจจุบันและอนาคต (Real and Ideal Goals) ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีหลักสูตร 2 ปี กับ 4 ปี ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยศึกษาจากผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ขอบข่ายของความมุ่งหมายที่ ฟาร์เบอร์ศึกษาแสดง

มาอีก คือ ศึกษาเฉพาะความมุ่งหมาย 8 ประการเท่านั้น ได้แก่ ด้านความเป็นผู้มีความรู้จริง ความเป็นผู้ใฝ่รู้ ความเป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง ความเป็นผู้ซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม ความมีสมรรถภาพในวิชาชีพ ความเป็นผู้สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี ความมีสำนึกในความรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อชุมชน และความมุ่งหมายด้านการปกครองแบบประชาธิปไตย ผลการศึกษาของฟาร์เบอร์พบว่า

1. ความมุ่งหมายในปัจจุบันและอนาคตไม่สอดคล้องกันเลย ทั้งในกลุ่มสถาบันที่เปิดสอน 2 ปี และสถาบันที่เปิดสอน 4 ปี

2. การจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายต่างกันต่าง ๆ มีดังนี้

ก. ในสถาบันที่เปิดสอน 4 ปี

ความมุ่งหมายปัจจุบัน เน้นด้านความเป็นผู้รู้จริง ความเป็นผู้ใฝ่รู้ ความเป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง

ความมุ่งหมายในอนาคต เน้นด้านความเป็นผู้ใฝ่รู้ ความเป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง การปกครองแบบประชาธิปไตย ความมีสมรรถภาพในวิชาชีพ

ข. ในสถาบันที่เปิดสอน 2 ปี

ความมุ่งหมายปัจจุบัน เน้นด้านความมีสมรรถภาพในวิชาชีพ ความเป็นผู้สามารถในการปรับตัวให้เข้ากับชุมชน ความเป็นผู้รู้จริง

ความมุ่งหมายในอนาคต เน้นด้านความเป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง ความมีสมรรถภาพในวิชาชีพ และการมี การปกครองแบบประชาธิปไตย

- กรอสส์ (Gross, 1968 : 29 - 30) ได้ทำการศึกษาความมุ่งหมายและกำลังทางวิชาการของมหาวิทยาลัย (University Goals and Academic Power) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์และผู้บริหารในมหาวิทยาลัยที่ยังไม่ประสาทปริญญาเอก 68 แห่ง ของสหรัฐอเมริกา ขอบข่ายความมุ่งหมายที่ศึกษามี 47 ประการ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ความมุ่งหมายด้านผลิต (Output Goals) -- และความมุ่งหมายด้านการสนับสนุนผลิต (Support Goals) ผลการศึกษาปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันในด้านความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยดังนี้

1. ความมุ่งหมายด้านการประกันสิทธิเสรีภาพทางวิชาการ ของคณาจารย์
2. ด้านการปรับปรุงแผนการเรียนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ
3. นักศึกษาควรมีความสามารถใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาทางวิชาการ และควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายด้านการวิจัยมากกว่าที่เป็นอยู่

ในปีต่อมา กรอสส์ (Gross, 1968 : 34) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา กับการดำเนินการบริหารภายในสถาบันนั้น ปรากฏว่า การกำหนดความมุ่งหมายมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการดำเนินการบริหารภายในสถาบัน

ปีเตอร์สัน (Peterson, 1972 : 3 - 6) ได้ทำการศึกษาความมุ่งหมายของการอุดมศึกษา (Higher Education) ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในแคลิฟอร์เนียต่อไป เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม Institutional Goals Inventory ของสำนักทดสอบทางการศึกษา (Educational Testing Service) ซึ่งจำแนกความมุ่งหมายเป็น 20 ประการ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ความมุ่งหมายด้านผลผลิต (Outcome Goals) กับความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต (Process Goals) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และสมาชิกในชุมชนรอบ ๆ สถาบัน ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันในการให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายที่ว่าบัณฑิตจะต้องเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ และการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นในสถาบันจะต้องมาก่อนความมุ่งหมายอื่น
2. สถาบันอุดมศึกษาควรตั้งความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไว้อย่างชัดเจน
3. ผู้บริหารให้ความสำคัญแก่เสรีภาพในสถาบันระดับกลาง นักศึกษาให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายด้านเสรีภาพมากกว่ากลุ่มอื่น และนักศึกษาเห็นว่าเสรีภาพในสถาบันที่มีอยู่น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

4. ในด้านการบริหารผู้บริหารยอมรับถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ความแตกต่างระหว่างความมุ่งหมายค่านี้นี้ในปัจจุบันและอนาคตมีมากในกลุ่มนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และสมาชิกในชุมชนตามลำดับ

เบลทราน (Beltran, 1975 : 5840 - A) ได้ทำการศึกษาความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันและอนาคต (Perceived and Preferred Goals) โดยศึกษาจากสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และอาจารย์ ของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งในรัฐมิชิแกน เพื่อที่จะนามาพบความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

แบบสอบถามที่เบลทรานใช้ทั้งหมดมี 40 ข้อ แต่ละข้อแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ความมุ่งหมายที่เห็นในปัจจุบัน (Perceived Goals) และความมุ่งหมายที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคต (Preferred Goals) แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผลการศึกษาของเบลทรานปรากฏว่า

1. ความมุ่งหมายด้านการสอน การวิจัย การบริการชุมชน ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าควรจะได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมและบอกแนวทางให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหาร อาจารย์ และสภามหาวิทยาลัย มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องความสำคัญของความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย
3. บุคลากรฝ่ายวิชาการให้ความสำคัญในความมุ่งหมายในอนาคตสูงกว่าบุคลากรอื่น ๆ

นอกเหนือจากนี้ เบลทรานได้ยกปัญหาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ 5 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางค่านิยม วุฒิ และตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์จะมีผลต่อความเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยหรือไม่
2. กลุ่มอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เช่น แผนกทะเบียน ผู้ปกครอง นักศึกษา ผู้นำชุมชน และอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีทัศนะเรื่องความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยต่างกันอย่างไร

3. มหาวิทยาลัยจะนำความมุ่งหมายที่ได้จากทัศนะต่าง ๆ กันเหล่านั้นมาผสมผสานและกำหนดความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยให้ชัดเจนได้ด้วยวิธีใด

4. เป็นไปได้หรือไม่ที่มหาวิทยาลัยจะกำหนดบทบาทด้านการสอน การวิจัย การบริการสังคม และการวิเคราะห์ชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน และมหาวิทยาลัยของรัฐ และของเอกชน จะกำหนดความมุ่งหมายต่างกันหรือไม่

5. ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน สถานมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และอาจารย์จะมี ทัศนคติต่อความมุ่งหมายของสถาบันตนเองต่างกันหรือไม่อย่างไร

6. มุ่งประสงค์ประกอบใดบ้างที่ทำให้อาจารย์มีความเห็นเรื่องความมุ่งหมายของ สถาบันแตกต่างกันไปจากบุคลากรกลุ่มอื่น

ผู้ที่ให้ความมุ่งหมาย (Institutional Goals Inventory) เป็นแนวทาง ในการวิจัยอีกคนหนึ่งก็คือ-ฮาร์ตลีย์ (Hartley, 1976 : 830 - A) โดยศึกษาจาก นักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 3 และปีที่ 4 ระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารของ วิทยาลัยวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนียสเตท เมื่อปี ค.ศ.1975

ความมุ่งหมายในการศึกษารั้งนี้ก็เพื่อที่จะทราบว่ากลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีความเห็น เกี่ยวกับความมุ่งหมายในสถาบันของตนอย่างไร เพื่อนำผลอันนี้มาเป็นแนวทางในการกำหนด นโยบายและโครงการในการจัดการศึกษาต่อไป ผลการศึกษาพบว่า

× 1. มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความมุ่งหมาย ในปัจจุบันและความมุ่งหมายในอนาคต

2. แต่ละกลุ่มให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นไม่สอดคล้องกันในความมุ่งหมายแต่ละด้าน

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าความมุ่งหมายเป็นเรื่องที่สำคัญและ จำเป็นยิ่งในการจัดการศึกษา การตรวจสอบความมุ่งหมายของการศึกษาไม่ว่าในระดับใด ก็ตาม เป็นเรื่องที่มีอาจจะเคยได้ หากแต่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อ เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมและเต็มไปด้วยประสิทธิภาพอย่างแท้จริงต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีทัศนคติต่อความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันแตกต่างกัน
2. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ต่างก็มีความเห็นต่อความมุ่งหมายที่คิดว่าควรจะเป็นของการฝึกหัดครูในอนาคตแตกต่างกัน
3. ความแตกต่างระหว่างความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคต จากความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารแตกต่างกัน
4. ความมุ่งหมายด้านผลผลิตกับความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิตของการฝึกหัดครูตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กันทางบวก

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร จากวิทยาลัยครุภาคใต้ 4 แห่ง จำนวน 527 คน ดังรายชื่อสถานศึกษาและจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยแยกตามสถานภาพและสถานศึกษา

สถานศึกษา	สถานภาพ			รวม
	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร	
วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช	88	40	31	159
วิทยาลัยครุภูเก็ต	38	24	31	93
วิทยาลัยครุยะลา	67	34	29	130
วิทยาลัยครุสงขลา	69	44	32	145
รวม	262	142	123	527

เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ด้วยเหตุที่ปริมาณของประชากรในแต่ละสถานภาพนั้นแตกต่างกันอย่างมาก เพื่อความเหมาะสมในการเลือก จึงใช้เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันดังนี้

1. นักศึกษาเลือกสุ่มมารอยละ 15 ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ การศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 และระดับปริญญาตรีในทุกภาควิชา

2. อาจารย์ เลือกสุ่มมาร้อยละ 30 จากอาจารย์ทั้งหมดในแต่ละภาควิชา
ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์จะต้องไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร
3. ผู้บริหาร ศึกษาจากผู้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารทุกคนในวิทยาลัยนั้น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาก่อนหน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่าซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสำรวจความมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาปี 1977 ของฝ่ายค้นคว้าความมุ่งหมายสถาบัน (Institutional Goals Inventory) แห่งสำนักทดสอบทางการศึกษา (Educational Testing Service) แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อคำถาม 80 ข้อ โดยครอบคลุมความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 2 ด้าน คือ ความมุ่งหมายด้านผลิตผลและด้านกระบวนการผลิต ความมุ่งหมายด้านผลิตผลนั้นมีความมุ่งหมายย่อย 13 ประการ ส่วนด้านกระบวนการผลิตมีความมุ่งหมายย่อย 7 ประการ

1. การออกแบบสอบถาม

ให้ผู้ตอบพิจารณาว่า วิทยาลัยที่ผู้ตอบสังกัดอยู่ ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายแต่ละข้อ ตามที่ปรากฏในแบบสอบถามอยู่ระดับใด (น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด) ในปัจจุบัน และควรจะให้ความสำคัญที่ระดับใดในอนาคต โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเหล่านั้นเพียงหัวข้อละ 1 ช่อง ดังตัวอย่างแบบสอบถามต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่าน มีความมุ่งหมาย ต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นใน อนาคต อยู่ในระดับใด		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
(๐) ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษา มีความปรารถนาและมีความ สามารถที่จะศึกษาหาความรู้ ด้วยตนเอง	ปัจจุบัน					
	ควรจะเป็น					
(๐๐) สร้างบรรยากาศในสถานศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่าง ในทางกิจกรรมที่เสริมสร้างปัญญา และวัฒนธรรม	ปัจจุบัน					
	ควรจะเป็น					

๒. เกณฑ์ในการให้คะแนน ในการตรวจให้คะแนนนั้น คำตอบที่ตรงกับข้อ
"น้อยที่สุด" ให้ 1 คะแนน "น้อย" ให้ 2 คะแนน "ปานกลาง" ให้ 3 คะแนน "มาก"
ให้ 4 คะแนน "มากที่สุด" ให้ 5 คะแนน

๓. การหาค่าจำแนกของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามโดยการขอ
คำแนะนำปรึกษาจากครูหลายฝ่ายด้วยกัน จากนั้น จึงได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 50 คน เมื่อตรวจให้คะแนน
ความเกณฑ์แล้ว จึงคิดคะแนนของแต่ละคน โดยการนำเอาผลรวมของคะแนนในมิติของความ
มุ่งหมายที่ควรจะเป็น ลบด้วยผลรวมของคะแนนในมิติของความมุ่งหมายในปัจจุบัน ผลที่ได้
จึงถือเป็นคะแนนของแต่ละคน หลังจากได้คะแนนมาแล้ว ก็แบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม
โดยถือเอา 25% ของนักศึกษาทั้งหมดที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มหนึ่ง และ 25% ของนักศึกษา
ทั้งหมดที่ได้คะแนนต่ำเป็นอีกกลุ่มหนึ่ง แล้วจึงหาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test
(Garrett, 1965 : 185) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนี้ ค่า t

ที่ได้ถือเป็นค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ค่า t นี้ถือเอาค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ รายละเอียดและค่า t ของแบบสอบถามชุดนี้ปรากฏอยู่ในภาคผนวก

4. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาความเชื่อมั่นแบบแบ่งครึ่ง (Split-half reliability) (Garrett, 1965 : 339) ปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

- ความมุ่งหมายด้านผลผลิต ได้ค่าความเชื่อมั่น .8921
- ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต ได้ค่าความเชื่อมั่น .9013

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้
2. อธิบายและพูดคุยกับผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้ตอบได้ตอบแบบสอบถามอย่างตั้งใจ และเข้าใจรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามได้อย่างถูกต้องตรงกัน
3. เก็บแบบสอบถามเมื่อผู้ตอบทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนในการจัดกระทำข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ในการจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมาย แยกพิจารณาในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายตามลำดับของค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\text{ใช้สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนของความมุ่งหมายแต่ละด้าน

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรเป็นรายคู่ใช้สูตร (Edward, 1958 : 94)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าวิกฤติที่จะใช้พิจารณาใน t -distribution
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

3. การหาความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายด้านผลผลิตและความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต ใช้สูตร (Garrett, 1966 : 143)

$$r_{xy} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2] [N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 ΣXY แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับคะแนน Y
 $\Sigma X, \Sigma Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และคะแนน Y
 $\Sigma X^2, \Sigma Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X	แทน	คะแนนดิบ
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบ
ΣX^2	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
N	แทน	จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
t	แทน	ค่าสถิติจากการแจกแจง t -distribution
r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความนั้นจะดำเนินเป็น 5 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 การจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายต่าง ๆ
- ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของกลุ่มตัวอย่าง
ในมิตិความมุ่งหมายปัจจุบัน
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของกลุ่มตัวอย่าง
ในมิติความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต
- ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าผลต่าง (Difference)
ระหว่างมิติความมุ่งหมายปัจจุบันกับมิติความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ตามทักษะของกลุ่ม
ตัวอย่าง

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายด้านผลผลิตและความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต

ตอนที่ 1 การจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายด้านต่าง ๆ

ข้อมูลที่แสดงการจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา ได้นำมาวิเคราะห์ในรูปค่าคะแนนเฉลี่ย ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันตามทัศนะของนักศึกษา

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
เป็นผู้มีความรอบรู้แท้จริง	10.6527	1
เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ	9.9427	3
เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง	9.7824	6
เป็นผู้มีมนุษยธรรม	9.3206	10
เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม	9.1107	14
เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา	8.9122	17
เป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ	9.9198	4
เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป	10.1870	2
เป็นผู้มีความสามารถในการทำวิจัยตามอัธยาศัย	8.2290	20
สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี	9.1069	15
มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการใช้สังคม	8.5458	19
มีน้ำใจรักความเป็นธรรม	8.8244	18
เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม	9.1756	13
ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา	9.3588	9
การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา	9.2519	12

ตาราง 2 (ต่อ)

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร	9.0115	16
การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม	9.4504	8
การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	9.6489	7
มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่	9.9122	5
มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา	9.2557	11

จากตารางที่ 2 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่าการฝึกหัดครูในปัจจุบันนั้น มุ่งเน้นด้านวิชาการเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากการให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายที่ให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้จริง เป็นอันดับ 1 และความมุ่งหมายด้านการศึกษาคือ และเป็นผู้รู้เป็นอันดับ 2 และ 3 ถัดมา นอกจากนี้ ความมุ่งหมายด้านความสามารถในวิชาชีพก็ได้รับการเน้นมากเช่นกัน โดยมีความสำคัญอยู่ในอันดับที่ 4 ส่วนความมุ่งหมายในการที่จะให้นักศึกษาทำวิจัยได้นั้นได้รับการจัดไว้ในอันดับสุดท้าย คือ อันดับ 20

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคตตามทัศนะของนักศึกษา

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
เป็นผู้มีความรอบอย่างแท้จริง	16.8969	2
เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ	16.8397	3
เป็นผู้จักพัฒนาตัวเอง	16.7442	4
เป็นผู้มีมนุษยธรรม	16.0191	12
เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม	15.2290	18
เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา	14.5763	20
เป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ	17.0992	1
เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป	16.0382	11
เป็นผู้มีความสามารถทำวิจัยตามอัธยาศัย	15.4427	17
สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี	16.2634	9
มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการใช้สังคม	15.9160	14
มีน้ำใจรักความเป็นธรรม	15.6031	16
เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม	16.3321	7
ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา	14.8168	19
การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา	16.5687	5
การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร	15.9160	14
การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม	16.1718	10
การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	16.2634	8
มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่	16.5153	6
มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา	15.9809	13

จากตารางที่ 3 แสดงว่า นักศึกษาคาดหวังให้การจัดการฝึกหัดครูได้เน้นความ
มุ่งหมายด้านความสามารถในวิชาชีพเป็นอันดับ 1 ส่วนความมุ่งหมายด้านวิชาการนั้น
เป็นอันดับรองลงมา และความมุ่งหมายด้านการให้นักศึกษาเป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา ควรจะ
ให้เน้นเป็นอันดับสุดท้าย

ข้อมูลที่แสดงการจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูตามทัศนะ
ของอาจารย์ ได้นำมาวิเคราะห์ในรูปคะแนนเฉลี่ย ดังตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน
ตามทัศนะของอาจารย์

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
เป็นผู้มีความรอบรู้ทางแท้จริง	11.2817	1
เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ	9.4014	13
เป็นผู้จักพัฒนาตัวเอง	9.2817	14
เป็นผู้มีมนุษยธรรม	10.1197	5
เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม	10.5492	2
เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา	10.3803	4
เป็นผู้มีลมรรดภาพในวิชาชีพ	9.7183	9
เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น	10.4718	3
เป็นผู้มีความสามารถทำวิจัยตามอรรถภาพ	7.6479	20
สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี	9.9577	7
มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการใช้สังคม	8.7535	17
มีน้ำใจรักความเป็นธรรม	8.4366	19
เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม	8.7254	18
ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา	10.0915	6
การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา	9.4296	12

ตาราง 4 (ต่อ)

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
การอยู่รวมกันอยู่อย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร	9.2535	15
การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม	9.6690	10
การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	9.5282	11
มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่	9.7817	8
มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา	9.1831	16

จากตารางที่ 4 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันนั้น มุ่งเน้นค่านี้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริงเป็นอันดับแรก ความเป็นผู้มี ความซื่อซึ่งในศิลปวัฒนธรรม เน้นความสำคัญรองลงมา ความมุ่งหมายให้นักศึกษาเป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปเป็นอันดับ 3 และความมุ่งหมายค่านการให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยได้ตามอัธยาศัย เน้นเป็นอันดับสุดท้าย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ตามทัศนะของอาจารย์

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง	17.0000	4
เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ	17.3662	2
เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง	17.1690	3
เป็นผู้มีมนุษยธรรม	16.8521	5
เป็นผู้มีความซื่อซึ่งในศิลปวัฒนธรรม	15.3169	18
เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา	14.9718	19

ตาราง 5 (ต่อ)

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
เป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ	17.7183	1
เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป	15.9085	15
เป็นผู้มีความสามารถหาวิจัยตามอัธยาศัย	15.7113	16
สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี	16.7113	6
มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการใช้สังคม	16.0704	13
มีน้ำใจรักความเป็นธรรม	15.5211	17
เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม	16.4225	11
ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา	14.3803	20
การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา	15.9648	14
การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร	16.4930	9
การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม	16.5563	8
การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	16.4930	9
มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่	16.4155	12
มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา	16.6761	7

จากตารางที่ 5 แสดงว่าอาจารย์คาดหวังให้การจัดการฝึกหัดครู เน้นความมุ่งหมายด้านสมรรถภาพในวิชาชีพเป็นลำดับ 1 การให้นักศึกษาเป็นผู้ใฝ่เรียนอันดับที่ 2 เป็นผู้จักพัฒนาตัวเองเป็นลำดับที่ 3 ส่วนความมุ่งหมายด้านการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากรและการมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนอยู่ในลำดับเดียวกันคือ ลำดับที่ 9 โดยมีความมุ่งหมายด้านความมีเสรีภาพในสถานศึกษาอยู่ในลำดับสุดท้าย

ข้อมูลที่แสดงการจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูตามทัศนะของผู้บริหาร ได้นำมาวิเคราะห์ในรูปคะแนนเฉลี่ย ดังตารางที่ 6 และตารางที่ 7

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน
ตามทัศนะของผู้บริหาร

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
เป็นผู้มีความรอบรู้อย่างแท้จริง	11.4878	1
เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ	10.0163	11
เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง	9.9431	12
เป็นผู้มีมนุษยธรรม	10.3902	7
เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ในศิลปวัฒนธรรม	10.7724	3
เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา	10.6748	4
เป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ	10.3659	8
เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป	10.9350	2
เป็นผู้มีความสามารถหาวิจัยตามอัตภาพ	7.7154	20
สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี	10.5772	6
มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรับใช้สังคม	8.8780	18
มีน้ำใจรักความเป็นธรรม	8.6748	19
เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม	9.1870	17
ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา	10.2358	10
การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา	9.8537	13
การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร	9.5122	16
การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม	10.2846	9
การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	9.5203	15
มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่	10.6667	5
มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา	9.7724	14

จากการ rang ที่ 6 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันควรจะมุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริงเป็นประการสำคัญ และมุ่งให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 และความเป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมเป็นอันดับ 3 ส่วนความมุ่งหมายที่เห็นว่าควรจะเน้นเป็นอันดับสุดท้าย คือ ความมุ่งหมายที่จะให้นักศึกษาสามารถทำวิจัยตามอัธยาศัย

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยที่แสดงลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ตามทัศนะของผู้บริหาร

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง	17.0650	5
เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ	17.5772	2
เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง	17.3821	3
เป็นผู้มีมนุษยธรรม	17.0000	7
เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม	15.7805	16
เป็นผู้ศรัทธาในศาสนา	15.1870	17
เป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ	17.8780	1
เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป	16.0081	15
เป็นผู้สามารถทำวิจัยตามอัธยาศัย	16.2927	14
สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี	16.9919	8
มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการใช้สังคม	16.6341	13
มีน้ำใจรักความเป็นธรรม	17.3577	4
เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม	16.8537	11
ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา	14.2602	20
การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา	14.8618	18
การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร	17.0081	6

ตาราง 7 (ต่อ)

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	$\bar{X}$	ลำดับความสำคัญ
การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม	14.7642	19
การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	16.8211	12
มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่	16.9106	9
มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา	16.8780	10

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ผู้บริหารคาดหวังให้การจัดการฝึกหัดครู เน้นความมุ่งหมายด้านสมรรถภาพในวิชาชีพเป็นลำดับที่ 1 ความเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอเป็นลำดับที่ 2 ความเป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเองเป็นลำดับที่ 3 และความมุ่งหมายด้านความมีเสรีภาพในสถานศึกษา ผู้บริหารมีทัศนะว่าควรจะเป็นความมุ่งหมายลำดับสุดท้าย

ข้อมูลที่แสดงการจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ได้นำมาสรุปเปรียบเทียบไว้ในตารางที่ 8

ตาราง 8 สรุปลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ทั้งในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคตตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู	ลำดับความสำคัญ					
	ปัจจุบัน			ควรจะเป็นในอนาคต		
	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร
เป็นผู้มีความรอบรู้แท้จริง	1	1	1	2	4	5
เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ	3	13	11	3	2	2
เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง	6	14	12	4	3	3
เป็นผู้มีมนุษยธรรม	10	5	7	12	5	7
เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม	14	2	3	18	18	16
เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา	17	4	4	20	19	17
เป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ	4	9	8	1	1	1
เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป	2	3	2	11	15	15
เป็นผู้สามารถหาวิจัยตามอัธยาศัย	20	20	20	17	16	14
สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี	15	7	6	9	6	8
มีส่วนในกระบวนการรับผิชอบต่อการรับใช้สังคม	19	17	18	14	13	13
มีน้ำใจรักความเป็นธรรม	18	19	19	16	17	4
เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม	13	18	17	7	11	11
ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา	9	6	10	19	20	20
การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา	12	12	13	5	14	18
การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร	16	15	16	14	9	6
การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม	8	10	9	10	8	19
การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	7	11	15	8	9	12
มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่	5	8	5	6	12	9
มีการตรวจสอบและประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา	11	16	14	13	7	10

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ในความมุ่งหมายปัจจุบันของการฝึกหัดครู นักศึกษา อาจารย์และผู้บริหารมีทัศนคติตรงกันอยู่ 2 ประการ คือ ความมุ่งหมายด้านการให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง ซึ่งต่างก็ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 และความมุ่งหมายด้านการให้นักศึกษาเป็นผู้สามารถทำวิจัยตามอรรถภาพ ได้ให้ความสำคัญอยู่ในอันดับที่ 20 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนความมุ่งหมายด้านการให้นักศึกษาเป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป แต่ละกลุ่มให้ทัศนะที่คล้ายคลึงกันมาก โดยนักศึกษาและผู้บริหารให้ความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 2 ส่วนอาจารย์ให้อยู่ในลำดับที่ 3 สำหรับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ทุกกลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันว่า ควรจะมุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพเป็นอันดับแรก ส่วนความมุ่งหมายอันดับรอง ตามทัศนะของนักศึกษา คือ ด้านความเป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง แต่อาจารย์และผู้บริหารเห็นตรงกันว่า ควรจะเป็นความมุ่งหมายด้านการให้นักศึกษาเป็นผู้รู้รอบรู้เสมอ สำหรับความมุ่งหมายด้านอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในลำดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของกลุ่มตัวอย่างในมิติความมุ่งหมายปัจจุบัน

นำข้อมูลจากแบบสอบถามวัดทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ทั้งค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนการผลิตร มาวิเคราะห์หาความแตกต่าง ผลการวิเคราะห์ทั้งที่ได้แสดงในตารางที่ 9, 10, 11 และตารางที่ 12

ตาราง 9 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

ความมุ่งหมาย ของการฝึกหัดครู	นักศึกษา			อาจารย์			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
ด้านผลผลิต	262	123.16	635	142	125.04	505	-.7679
ด้านกระบวนการผลิต	262	66.07	254	142	67.13	204	-.6867

ตาราง 11 ถ้านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้บริหารและนักศึกษา ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ความมุ่งหมาย ของการฝึกหัดครู	ผู้บริหาร			นักศึกษา			t
	N	$\bar{X}$	SS^2	N	$\bar{X}$	SS^2	
ด้านผลผลิต	123	130.06	650	262	123.16	635	2.4826*
ด้านกระบวนการผลิต	123	69.98	269	262	66.07	254	2.2002*

*P < .05

จากตารางที่ 11 แสดงว่า

ก. ทักษะคือความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน ด้านผลผลิตของผู้บริหารและนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารให้คะแนนสำหรับความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูค่านี้นสูงกว่านักศึกษา

ข. ทักษะคือความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน ด้านกระบวนการผลิตของผู้บริหารและนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารให้คะแนนสูงกว่านักศึกษามากขึ้นเช่นกัน

ตาราง 12 รูปค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทักษะของแต่ละคู่ตัวแปร (t-distribution) ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตัวแปร	ความมุ่งหมายด้านผลผลิต			ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต		
	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร
นักศึกษา	-	.7679	2.4826*	-	.6867	2.2002*
อาจารย์	-.7679	-	1.6863	-.6867	-	1.4931
ผู้บริหาร	-2.4826*	-1.6863	-	-2.2002*	-1.4931	-

*P < .01

จากตารางที่ 12 สรุปได้ว่า

ก. ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน ทั้งด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิต ตามทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ อาจารย์และผู้บริหาร ต่างก็ไม่มีความแตกต่างกัน

ข. ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน ทั้งด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิต ตามทัศนะของผู้บริหารและนักศึกษา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของกลุ่มตัวอย่างในมิติความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต

นำข้อมูลจากแบบสอบถามวัดทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ที่มีต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูทั้งด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิต มาวิเคราะห์หาความแตกต่าง ผลการวิเคราะห์ทั้งได้แสดงในตารางที่ 13, 14 และตารางที่ 15

ตาราง 13 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต

ความมุ่งหมาย ของการฝึกหัดครู	นักศึกษา			อาจารย์			t
	N	$\bar{X}$	s^2	N	$\bar{X}$	s^2	
ด้านผลผลิต	262	208.49	464	142	211.60	144	-1.4057
ด้านกระบวนการผลิต	262	111.68	149	142	112.38	108	- .6039

จากตารางที่ 13 แสดงว่า

ก. ทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ที่ควรจะเป็นในอนาคตด้านผลผลิตของนักศึกษาและอาจารย์มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ด้านผลผลิตระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ไม่มีความแตกต่างกัน

ข. ทิศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ด้านกระบวนการผลิตของนักศึกษาและอาจารย์ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า ทิศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ด้านกระบวนการผลิตระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 14 . กำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทิศนะของอาจารย์และผู้บริหาร ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต

ความมุ่งหมาย ของการฝึกหัดครู	อาจารย์			ผู้บริหาร			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
ด้านผลผลิต	142	211.60	414	123	215.72	529	-1.5110
ด้านกระบวนการผลิต	142	112.38	108	123	113.78	127	-1.0455

จากตารางที่ 14 แสดงว่า

ก. ทิศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ด้านผลผลิตของอาจารย์และผู้บริหาร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า ทิศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตด้านผลผลิตระหว่างอาจารย์และผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกัน

ข. ทิศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตด้านกระบวนการผลิตของอาจารย์และผู้บริหาร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าทิศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตด้านกระบวนการผลิตระหว่างอาจารย์และผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 15 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้บริหารและนักศึกษา ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต

ความมุ่งหมาย ของการฝึกหัดครู	ผู้บริหาร			นักศึกษา			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
ด้านผลผลิต	123	215.72	529	262	208.49	464	2.9335**
ด้านกระบวนการผลิต	123	113.78	127	262	111.68	149	1.6578

**P < .01

จากตารางที่ 15 แสดงว่า

ก. ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตด้านผลผลิตของผู้บริหารและนักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารให้คะแนนสำหรับความมุ่งหมายค่านี้นสูงกว่านักศึกษา

ข. ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตด้านกระบวนการผลิตของผู้บริหารและนักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ด้านกระบวนการผลิตระหว่างผู้บริหารและนักศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 16 สรุปคำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทักษะของแต่ละคู่ตัวแปร (t-distribution) ต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต

ตัวแปร	ความมุ่งหมายด้านผลผลิต			ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต		
	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร
นักศึกษา	-	1.4057	2.9335**	-	.6039	1.6578
อาจารย์	-1.4057	-	1.5110	-.6039	-	1.0455
ผู้บริหาร	-2.9335**	-1.5110	-	-1.6578	-1.0455	-

**P < .01

จากตารางที่ 16 สรุปได้ว่า

ก. ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ทั้งด้านผลผลิต และกระบวนการผลิต ตามทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ อาจารย์และผู้บริหาร ต่างก็ไม่มี ความแตกต่าง

ข. ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ด้านผลผลิต ตามทัศนะของผู้บริหารและนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ความมุ่งหมายกระบวนการผลิตไม่มีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าผลต่าง (Difference) ระหว่างมิติความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคตตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง

นำข้อมูลจากแบบสอบถามวัดทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต เป็นตัวหลัก แล้วหาค่าความมุ่งหมายปัจจุบัน ได้เป็นค่าผลต่างระหว่างมิติของความมุ่งหมาย แล้วนำค่าที่เป็นผลต่างมาวิเคราะห์หาความแตกต่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 17, 18 และ ตารางที่ 19

ตาราง 17 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าผลต่างของมิติความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบัน ตามทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักศึกษา	262	85.71	971	-.2565
อาจารย์	142	86.57	1088	

จากตารางที่ 17 แสดงว่า ทัศนะที่เป็นผลต่างระหว่างทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตกับทัศนะต่อความมุ่งหมายในปัจจุบันของนักศึกษาและอาจารย์มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า ทัศนะที่เป็นผลต่างนี้จากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าผลต่างของมิติตามความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบันตามทัศนะของอาจารย์และผู้บริหาร

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S^2	t
อาจารย์	142	86.56	970	.2272
ผู้บริหาร	123	85.62	1259	

จากตารางที่ 18 แสดงว่าทัศนะที่เป็นผลต่างระหว่างทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตกับทัศนะต่อความมุ่งหมายในปัจจุบันของอาจารย์และผู้บริหาร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าทัศนะที่เป็นผลต่างนี้จากกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์และผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 คำนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าผลต่างของมิติตามความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบันตามทัศนะของผู้บริหารและนักศึกษา

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S^2	t
ผู้บริหาร	123	85.62	1259	-.0233
นักศึกษา	262	85.71	1088	

จากตารางที่ 19 แสดงว่าทัศนะที่เป็นผลต่างระหว่างทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตกับทัศนะต่อความมุ่งหมายในปัจจุบันของผู้บริหารและนักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าทัศนะที่เป็นผลต่างนี้จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 สรุปค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของมิตีความมุ่งหมาย
ที่ควรจะเป็นในอนาคตกับความมุ่งหมายในปัจจุบัน (t-distribution) ตามทัศนะ
ในแต่ละคู่ตัวแปร

ตัวแปร	ค่าผลต่าง		
	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร
นักศึกษา	—	.2565	-.0233
อาจารย์	-.2565	—	-.2272
ผู้บริหาร	.0233	.2272	—

จากตารางที่ 20 สรุปได้ว่า ทัศนะที่เป็นผลต่างระหว่างทัศนะต่อความมุ่งหมาย
ของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตกับทัศนะต่อความมุ่งหมายในปัจจุบันของนักศึกษาและ
อาจารย์ อาจารย์และผู้บริหาร ผู้บริหารและนักศึกษา ต่างก็ไม่มี ความแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายด้านผลผลิตและ
ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต

ข้อมูลที่เป็นคะแนนวิทัศนของกรุปตัวอย่างที่มีต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู
ด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิต ได้นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ดังตารางที่ 21 และ
ตารางที่ 22

ตาราง 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลผลิต
และด้านกระบวนการผลิตในปัจจุบันตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม และทัศนะรวม
ของทุกกลุ่ม

ตัวแปร	ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านกระบวนการผลิต			
	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร	ทัศนะรวม
ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ด้านผลผลิต	.7622**	.8575**	.7730**	.8238**

จากตารางที่ 21 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลผลิตและความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิตมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร ตลอดจนที่คะแนนรวมของทุกกลุ่มตัวอย่าง จึงอาจจะกล่าวได้ว่า ถ้าตั้งความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านกระบวนการผลิตสูงแล้ว ความมุ่งหมายด้านผลผลิตก็จะมีแนวโน้มสูงตามไปด้วย ในทางกลับกันหากตั้งความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลผลิตสูงแล้ว ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิตก็มีแนวโน้มที่จะถึงไว้อย่างสูงด้วย

ตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตนด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิตตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และที่คะแนนรวมของทุกกลุ่ม

ตัวแปร	ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านกระบวนการผลิต			
	นักศึกษา	อาจารย์	ผู้บริหาร	ที่คะแนนรวม
ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลผลิต	.7186**	.5582**	.2564**	.4422**

**P < .01

จากตารางที่ 22 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลผลิตและความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มและที่เป็นที่คะแนนรวมของทุกกลุ่มตัวอย่าง จึงอาจจะสรุปได้ว่า ถ้าตั้งความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านใดด้านหนึ่งไว้อย่างสูง ความมุ่งหมายอีกด้านหนึ่งก็จะมีแนวโน้มสูงตามไปด้วย

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีที่จะตอบคำถามต่อไปนี้ คือ

1. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ให้ลำดับความสำคัญสำหรับความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ทั้งความมุ่งหมายในปัจจุบันและความมุ่งหมายที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคต เช่นไร
2. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันแตกต่างกันหรือไม่
3. นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคต แตกต่างกันหรือไม่
4. ความแตกต่างระหว่างความมุ่งหมายในปัจจุบันและความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร เป็นไปในลักษณะเช่นไร
5. ความมุ่งหมายตามผลผลิต กับความมุ่งหมายตามกระบวนการผลิตของการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยครูภาคใต้ 4 แห่ง โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ นักศึกษา 262 คน อาจารย์ 142 คน และผู้บริหาร 123 คน ทั้งนี้ การจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงเวลาของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2520

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากแบบสำรวจความมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาของฝ่ายค้นคว้าความมุ่งหมายสถาบัน (Institutional Goals Inventory) แห่งสำนักทดสอบทางการศึกษา (Educational Testing

Service) ประกอบด้วยข้อคำถาม 80 ข้อ โดยครอบคลุมความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการผลิต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. $\bar{X}$ และ S (ในการจัดอันดับ)
2. t-test
3. Simple correlation

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายด้านต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

1.1 นักศึกษาให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน แต่ละด้านตามลำดับสูงสุดไปถึงลำดับต่ำสุดดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ เป็นผู้มีความสามารถในวิชาชีพ มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่ เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา เป็นผู้มีมนุษยธรรม มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ในศิลปวัฒนธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร เป็นผู้มีความรักในศาสนา มีน้ำใจรักความเป็นธรรม มีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อการรับใช้สังคม เป็นผู้สามารถในการทำวิจัยตามอัธยาศัย

1.2 นักศึกษาให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็น ในอนาคตแต่ละด้านตามลำดับสูงสุดไปถึงลำดับต่ำสุดดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความสามารถในวิชาชีพ เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่ เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม เป็นผู้มีความพร้อมที่จะ

ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เป็นผู้มีมนุษยธรรม มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรับใช้สังคม และการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร (ลำดับเดียวกัน) มีน้ำใจรักความเป็นธรรม เป็นผู้สามารถทำวิจัยตามอรรถภาพ เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา

1.3 อาจารย์ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน แต่ละท่านตามลำดับสูงสุดไปถึงลำดับต่ำสุดดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา เป็นผู้มีมนุษยธรรม ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่ เป็นผู้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม การมีวินัยและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรับใช้สังคม เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม มีน้ำใจรักความเป็นธรรม เป็นผู้มีความสามารถทำวิจัยตามอรรถภาพ

1.4 อาจารย์ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็น ในอนาคตแต่ละท่าน ตามลำดับสูงสุดไปถึงลำดับต่ำสุดดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพในวิชาชีพ เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ เป็นผู้รู้จักพัฒนาตัวเอง เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง เป็นผู้มีมนุษยธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม การมีวินัยและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร (ลำดับเดียวกัน) เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรับใช้สังคม การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เป็นผู้มีความสามารถทำวิจัยตามอรรถภาพ มีน้ำใจรักความเป็นธรรม เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม เป็นผู้มีศรัทธาในศาสนา ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา

1.5 ผู้บริหารให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบัน แต่ละท่านตามลำดับสูงสุดไปถึงลำดับต่ำสุดดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม เป็นผู้มีความศรัทธาในศาสนา มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่ สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี เป็นผู้มีมนุษยธรรม เป็นผู้มีความสามารถในวิชาชีพ การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรับใช้สังคม มีน้ำใจรักความเป็นธรรม เป็นผู้มีความสามารถหาวิจัยตามอัธยาศัย

1.6 ผู้บริหารให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็น ในอนาคตแต่ละท่าน ตามลำดับสูงสุดไปถึงลำดับต่ำสุดดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความสามารถในวิชาชีพ เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ เป็นผู้จักพัฒนาตัวเอง มีน้ำใจรักความเป็นธรรม เป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง การอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นระหว่างบุคลากร เป็นผู้มีมนุษยธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับชุมชนได้อย่างดี มีการศึกษาหาประสบการณ์นอกสถานที่ มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการในการจัดการศึกษา เป็นนักวิเคราะห์และพัฒนาสังคม การมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรับใช้สังคม เป็นผู้สามารถหาวิจัยตามอัธยาศัย เป็นผู้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เป็นผู้มีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม เป็นผู้มีความศรัทธาในศาสนา การปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เหมาะสม ความมีเสรีภาพในสถานศึกษา

2. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของกลุ่มตัวอย่างในมิติความมุ่งหมายปัจจุบัน พบว่า

2.1 ทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันด้านผลผลิต ของนักศึกษาและอาจารย์ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 ทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันด้านกระบวนการผลิต ของนักศึกษาและอาจารย์ไม่มีความแตกต่างกัน

2.3 ทัศนะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันด้านผลผลิตของอาจารย์และผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกัน

2.4 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันค่านกระบวนการผลิตของอาจารย์และผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกัน

2.5 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันค่านผลผลิตของผู้บริหารและนักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันค่านกระบวนการผลิตของผู้บริหารและนักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของกลุ่มตัวอย่างในมิติตความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต พบว่า

3.1 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตค่านผลผลิตของนักศึกษาและอาจารย์ไม่มีความแตกต่างกัน

3.2 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตค่านกระบวนการผลิตของนักศึกษาและอาจารย์ไม่มีความแตกต่างกัน

3.3 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตค่านผลผลิตของอาจารย์และผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกัน

3.4 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตค่านกระบวนการผลิตของอาจารย์และผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกัน

3.5 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตค่านผลผลิตของผู้บริหารและนักศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.6 ทักษะต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตค่านกระบวนการผลิตของผู้บริหารและนักศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน

4. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าผลต่าง (Difference) ระหว่างมิติตความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ตามทักษะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

4.1 ทักษะที่เป็นผลต่างระหว่างความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ของนักศึกษาและอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

4.2 ทักษะที่เป็นผลต่างระหว่างความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ของอาจารย์และผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

4.3 ทักษะที่เป็นผลต่างระหว่างความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ของผู้บริหารและนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายด้านผลผลิตและความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต ตามทักษะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

5.1 ความมุ่งหมายด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิตตามทักษะของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในความมุ่งหมายปัจจุบัน และความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต

5.2 ความมุ่งหมายด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิตตามทักษะของอาจารย์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในความมุ่งหมายปัจจุบัน และความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต

5.3 ความมุ่งหมายด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิตตามทักษะของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในความมุ่งหมายปัจจุบัน และความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต

5.4 ความมุ่งหมายด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิตตามทักษะรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในความมุ่งหมายปัจจุบัน และความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต

อภิปรายผลการศึกษากันควา

1. การจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายด้านต่าง ๆ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า

1.1 ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันนั้น ตามทักษะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารตรงกัน กล่าวคือ เห็นว่าการฝึกหัดครูมุ่งเน้นความเข้มทางวิชาการมากกว่าความมุ่งหมายด้านอื่น ผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของฟาร์เบอร์ (Farber, 1975 : 5851 - A) และ ปีเตอร์สัน (Peterson, 1972 : 3 - 6) ซึ่งพบว่า ความมุ่งหมายในการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นเท่าที่เป็นอยู่จะเน้นในด้านวิชาการเป็นหลักสำคัญก่อนสิ่งอื่น ดังนั้น ผลการศึกษาครั้งนี้จึงเห็นได้ว่าในฐานะที่วิทยาลัยครูนั้น

มีฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษา ได้ทำหน้าที่ทางวิชาการได้เหมาะสมแล้ว เพราะการที่กำหนดความมุ่งหมายด้านวิชาการก่อนหน้านั้น ย่อมมีแนวโน้ม พอที่จะเชื่อถือได้ว่า วิทยาลัยครูกำลังก้าวไปสู่ลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) ดังที่ วิจิตร ศรีสอาน (วิจิตร ศรีสอาน, 2519 : 4) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ประการแรกของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น จะต้องถึงซึ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ อย่างไรก็ตาม การฝึกหัดครูจะสามารถสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติได้สมบูรณ์เพียงไร ก็คงยังไม่อาจจะวัดกันในประเด็นความเป็นเลิศทางวิชาการเท่านั้น ความสามารถของผู้ที่สำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครูที่จะนำวิชาการไปปฏิบัติการสอนได้แค่ไหน ผู้ออกไปเป็นครู มีจริยธรรม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบพอที่จะเป็นที่ยอมรับได้หรือไม่ ประเด็นเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นความมุ่งหมายที่การฝึกหัดครูจะต้องคำนึงถึงให้สอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งสิ้น ดังที่ สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2504 : 1) กล่าวไว้ว่าไม่ว่าโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยใด ๆ หากจะปลูกฝังเพียงการให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพล้วน ๆ แก่ผู้เรียนโดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมอื่น ๆ เช่น การมีความรับผิดชอบ การมีจริยธรรม และมนุษยธรรมแล้ว นับได้ว่า โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยนั้นยังไม่สนองความต้องการของชุมชนหรือประเทศชาติโดยสมบูรณ์ได้

1.2 ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารต่างก็มีความเห็นตรงกันในความมุ่งหมายลำดับแรกของการฝึกหัดครูที่ว่า ควรจะมุ่งให้นักศึกษาเกิดสมรรถภาพในวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับที่สาโรช บัวศรี (กรมการฝึกหัดครู, 2514 : 6 - 7) ได้กล่าวไว้ในตอนหนึ่งที่เป็นความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูว่า ความมุ่งหมายของชีวิตนักเรียนฝึกหัดครู และนิสิตนักศึกษาทั้งปวงในระหว่างศึกษาเพื่อออกไปเป็นครูนั้น คือ พยายามชวนชาวสยามสร้างสมรรถภาพในการเป็นครูให้เกิดแก่ตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และยังสอดคล้องกับความเห็นของ จอห์นสัน (Johnson, 1971 : 7) ซึ่งเห็นว่า การฝึกหัดครูจะต้องมีแนวทางที่กระจ่างชัด เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพ (Generic Competency) สำหรับการเป็นครูอย่างแท้จริง

2. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของกลุ่มตัวอย่างต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู พบว่า

2.1 ในความมุ่งหมายปัจจุบันของการฝึกหัดครูจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละคู่ คือ นักศึกษาและอาจารย์ อาจารย์และผู้บริหาร มีความเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งในประเด็นความมุ่งหมายด้านผลผลิตและความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาค้างนี้กลับสอดคล้องกับการศึกษาของ มิลเลอร์ (Miller, 1975 : 6842 - A) ซึ่งได้ทำการศึกษาความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย บอล สเตท พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับความมุ่งหมายรวมของมหาวิทยาลัย และขัดแย้งกับการศึกษาของ บุชเนล (Bushnell, 1973 : 63) ที่พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และอธิการมีความเห็นต่อความมุ่งหมายของวิทยาลัยชุมชนแตกต่างกันอย่างมาก

การที่นักศึกษาและอาจารย์ อาจารย์และผู้บริหาร มีความเห็นไม่แตกต่างกันเช่นนี้ อาจจะเนื่องมาจากองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยหลายประการ เป็นคนว่า นักศึกษาและอาจารย์ มีความใกล้ชิดกัน มีความผูกพันเกี่ยวข้องกันจากพฤติกรรมการเรียนการสอนประจำวัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ นอกจากนี้แล้ว ความกระฉับกระเฉงของจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนของแต่ละเนื้อหาวิชา ที่ปรากฏในหลักสูตรก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ อาจารย์และนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้สัมผัสกับตัวหลักสูตรโดยตรง เกิดความเข้าใจตรงกันหรือสอดคล้องกันได้ ข้อที่น่าคำนึงอีกประการหนึ่งก็คือ จากผลการศึกษาของ บุชเนล (Busnell, 1973 : 63) ที่ศึกษาความมุ่งหมายของวิทยาลัยชุมชน พบว่า ทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และอธิการมีความแตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะวิทยาลัยชุมชนนั้นยอมประกอบควมเป่าหมายหลายด้าน (Multi-Purpose) จนทำให้แต่ละหน่วยบุคลากรสัมผัสเป้าหมายนั้นไม่ตรงกัน ซึ่งต่างกับวิทยาลัยครูที่มีเป้าหมายเพียงด้านเดียว (Single-Purpose) คือการผลิตครู ฉะนั้น การเข้าใจเป้าหมายตรงกันระหว่างบุคลากรในวิทยาลัยครูจึงเป็นไปได้โดยปริยาย และการที่บุคลากรเข้าใจตรงกันเช่นนี้ย่อมจะส่งผลให้การฝึกหัดครูมีทิศทางที่แน่ชัดในการที่จะดำเนินงานให้รุดหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

อย่างไรก็ตาม ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในปัจจุบันทั้งในด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิต ตามทัศนะของผู้บริหารและนักศึกษพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผู้บริหารและนักศึกษามีทัศนะที่

แตกต่างกันเช่นนี้ ย่อมเป็นไปได้ว่ามีสาเหตุมาจาก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและนักศึกษา อยู่ในระดับต่ำมาก เพราะผู้บริหารไม่ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับนักศึกษา ซึ่งผิดกับอาจารย์ซึ่งกระทำได้จากหน้าที่จะต้องทำการสอนนักศึกษาโดยตรงอยู่แล้ว การขาดความสัมพันธ์พื้นฐานนี้เองเป็นผลให้ทัศนะของผู้บริหารและนักศึกษาแตกต่างกันดังปรากฏจากการศึกษาครั้งนี้

2.3 ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคต จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละคู นักศึกษาและอาจารย์ อาจารย์และผู้บริหาร มีความเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งในประเด็นความมุ่งหมายตามผลผลิตและความมุ่งหมายตามกระบวนการผลิตซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังความมุ่งหมายในอนาคตไปแตกต่างกันเช่นนี้ ย่อมเป็นผลประการหนึ่งที่เกิดจากการที่กลุ่มตัวอย่างล้มเลิความมุ่งหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้ตรงกันแล้วทางหนึ่งนั่นเอง อีกประการหนึ่งก็คือ การกำหนดหรือคาดหวังให้ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา เป็นไปในลักษณะใดนั้นย่อมจะต้องอาศัยสภาพแวดล้อมและภูมิหลังของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย (Baird, 1974 : 317 - 318) ฉะนั้น การที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครู มีความเห็นต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่ควรจะเป็นในอนาคตตรงกัน ก็พอจะอนุมานได้ว่า สภาพแวดล้อมและภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมากก่อนหน้านี้เอง

ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและนักศึกษานั้น มีความเห็นต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูตามผลผลิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ในความมุ่งหมายตามกระบวนการผลิต ผู้บริหารและนักศึกษามีความเห็นไม่แตกต่างกัน การที่ผู้บริหารและนักศึกษามีความเห็นแตกต่างกันในความมุ่งหมายตามผลผลิตนั้น จากกล่าวของ บายด์ (Baird, 1974 : 317 - 318) ที่ว่า สภาพแวดล้อมและภูมิหลังย่อมส่งผลต่อการกำหนดความมุ่งหมายในการศึกษา ย่อมอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ว่าผู้บริหารและนักศึกษามีสภาพแวดล้อมและภูมิหลังที่ไม่เหมือนกัน เห็นได้ชัด บางกรณี เช่นผู้บริหารอาจจะเห็นว่านักศึกษาควรจะไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมบ้าง ซึ่งตรงกับความคิดของนักศึกษาแต่ผู้บริหารกลับจำต้องกระทำไปใช้อีกทางหนึ่งหรือแสดงความคิดเห็นไปอีกทางหนึ่งตามนโยบายที่ถูกกำหนดไว้ เป็นต้น ส่วนในกรณีที่มีความเห็นต่อความมุ่งหมายตามกระบวนการผลิตที่ไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าความมุ่งหมายตามผลผลิตสามารถที่จะปรากฏในลักษณะรูปธรรม ได้มากกว่าและใกล้ตัวกว่า ผู้บริหารและนักศึกษาได้สัมผัสสภาพ

ปัญหาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ความคิดที่จะกำหนดความมุ่งหมายต่อไปจึงสะท้อนออกมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

การเข้าใจตรงกันของบุคลากรในหน่วยงานใดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหน่วยงานนั้น เป็นความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงอย่างยิ่ง การฝึกหัดครูจะบรรลุเป้าหมายได้สมบูรณ์ไม่ได้ถ้าหากบุคลากร คือ นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ยังเข้าใจความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูไม่ตรงกันอยู่ แม้เพียงประเด็นเดียว การวิจัยของโรแลนด์ (Roland, 1974 : 6485 - A) ที่พบว่า ในวิทยาลัยที่ก้าวหน้าที่สุดนั้น ทั้งนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน ยอมรับยืนยันกล่าวเกี่ยวกับความตรงกันของทัศนะนี้ได้อย่างดี

3. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าผลต่าง (Difference) ระหว่างมิติความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

ทัศนะที่เป็นผลต่างระหว่างความมุ่งหมายปัจจุบันกับความมุ่งหมายที่คิดว่าควรจะเป็นในอนาคต ของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาและอาจารย์ อาจารย์และผู้บริหาร ผู้บริหาร และนักศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาในประเด็นนี้ ยอมรับให้เห็นได้ว่า ช่วงห่างระหว่างความมุ่งหมายที่เป็นจริงกับความมุ่งหมายที่คาดหวังขาด กลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับเดียวกัน แสดงว่า ความมุ่งหมายที่แต่ละกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา อาจารย์ หรือผู้บริหาร ใฝ่หาความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในอนาคตไว้ในระดับเดียวกัน ไม่มีกลุ่มใฝ่หาความมุ่งหมายที่สูงหรือต่ำกว่ากลุ่มใด ซึ่งยอมรับได้ว่าแต่ละกลุ่มมีทัศนะที่สนับสนุนผล เพราะเป็นทัศนะที่เกิดจากสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มได้สัมผัสและรับรู้อย่างแท้จริงจากสภาพการณ์ฝึกหัดครูในปัจจุบัน

อีกนัยหนึ่งนั้น ผลการศึกษาในประเด็นนี้ยอมรับสนับสนุนยืนยันผลการศึกษาที่แล้ว่าให้เพียงยอมรับได้มากขึ้นอีกว่า กลุ่มตัวอย่างน่าจะบิแนวทัศนะที่ไม่แตกต่างกันทั้งในประเด็นความมุ่งหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายด้านผลผลิตและด้านกระบวนการผลิต ตามทัศนะของแต่ละกลุ่มตัวอย่างและทัศนะรวม พบว่า

ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูด้านผลิตและความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิตตามทัศนะของทั้งแต่ละกลุ่มตัวอย่างและทัศนะรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไม่ว่าในมิติความมุ่งหมายปัจจุบันและความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของกรอสส์ (Gross, 1968 : 34) ที่พบว่า การกำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินการบริหารภายในสถาบันการศึกษานั้น โดยที่การบริหารภายในจะเป็นตัวสนับสนุน (Support) ในความมุ่งหมายที่วางไว้สัมฤทธิ์ผล ผลการศึกษาที่ปรากฏว่าความมุ่งหมายทั้งด้านผลิตและด้านกระบวนการผลิตสอดคล้องกันยอมเป็นแนวทางสำหรับการจัดการฝึกหัดครูของไทยเราในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างดี เพราะชี้ให้เห็นได้ว่า ความมุ่งหมายที่จะให้ผู้จบการศึกษาออกไปมีลักษณะเช่นไรนั้น จะสามารถปฏิบัติได้สอดคล้องตามความมุ่งหมายนั้น จำเป็นจะต้องย้อนกลับมาทบทวนกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาประกอบกัน ความมุ่งหมายจะประสบผลไม่ได้หากกระบวนการในการดำเนินการมีลักษณะที่ขัดแย้งหรือไม่สนับสนุนกัน ดังกล่าวของ ชีระ สุมิตร (ชีระ สุมิตร, 2519 : 76-77) ที่ว่า ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูจะบรรลุผลได้ ต้องพิจารณาถึงกระบวนการอื่นประกอบกัน ซึ่งกระบวนการนี้ควรจะเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุถึงความมุ่งหมายที่จะศึกษาอยู่ด้วย

ความคิดเห็นและขอเสนอแนะ

ก. ความคิดเห็น

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการฝึกหัดครูหลายประการด้วยกัน และหากจะประเป็นข้อเท็จจริงเหล่านี้แล้ว จะเห็นได้ว่า การฝึกหัดครูของไทยเรายังพอจะถือได้ว่าอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ กล่าวคือ ในระบบการฝึกหัดครูโดยตัวระบบเองอันประกอบด้วย บุคลากรและกลไกในการบริหาร การปฏิบัติการนั้นมีความสอดคล้องกันอยู่มาก การที่บุคลากรมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันต่อระบบงาน และความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูนั้น ยอมจะส่งผลต่อผลิตที่มีคุณค่าทั้งปริมาณและคุณภาพแน่นอน แต่อย่างไรก็ตามการศึกษานี้กระทำได้ในขอบเขตอันจำกัด คือเฉพาะกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ เท่านั้น ย่อมไม่อาจจะนำไป

ประเมินผลการฝึกหัดครูทั้งระบบได้ ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งก็คือ นอกจากความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่วางไว้แล้ว ยังมีปัจจัยอื่นอีกมากที่มีผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการผลิตครู เช่น เนื้อหาของหลักสูตร พฤติกรรมในการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ใช้เป็นสื่อการเรียน การประเมินผล ตลอดจนถึงระบบการบริหาร และงบประมาณในการดำเนินการ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเห็นได้ว่า การฝึกหัดครูจะสัมฤทธิ์ผล สมบูรณ์ตามที่ต้องการได้เพียงไร ย่อมจะต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังกล่าวนี้ด้วย ถ้าความมุ่งหมายและปัจจัยเหล่านี้ก่อปรทวยประสิทธิภาพ คล่องตัว สอดคล้องและสัมพันธ์กันอย่างดีแล้ว จึงพอจะมั่นใจได้ว่าการฝึกหัดครูจะก้าวหน้าและพัฒนาไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้โดยครบถ้วน ฉะนั้น การวิเคราะห์การฝึกหัดครูทั้งระบบเพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่น่าจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

หนึ่ง ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยเรายังมีอีกหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตครู นอกเหนือจากกรมการฝึกหัดครู การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาในหน่วยงานของกรมการฝึกหัดครูเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ความมุ่งหมายและสภาพการฝึกหัดครูในหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา ฯลฯ ก็ยังคงเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องการหาคำตอบอยู่เช่นเดิม ผู้วิจัยหวังว่าในขั้นตอนต่อไป ประเด็นเหล่านี้จะได้ทำให้การศึกษาค้นคว้าต่อไป โดยท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สนใจท่านอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ข. ข้อเสนอแนะ

กล่าวโดยสรุปแล้ว บางประเด็นที่น่าจะดำเนินการต่อไป ได้แก่

1. ควรมีการศึกษาเรื่องนี้ต่อไป โดยศึกษาให้ครบในทุกกลุ่มวิทยาลัยครู และในหน่วยงานอื่น ๆ ที่ผลิตครู

2. ควรมีการศึกษาความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูในลักษณะเปิดกว้างสำหรับบุคคลากรภายนอกสถาบัน เช่น ผู้ปกครอง นักศึกษา ผู้นำเกษตรกร หรือผู้นำกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้ทราบได้ว่าเขาต้องการผู้จบจากสถาบันฝึกหัดครูที่มีลักษณะเช่นไร อันจะนำมาสู่การตั้งความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

3. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ระบบการผลิตครูทั้งระบบ กล่าวคือ ในแง่ปรัชญา และความมุ่งหมาย กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล พฤติกรรมการสอนต่าง ๆ

ระบบบริหาร ตลอดจนถึง แนวนโยบายและการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ โดยศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ผลิตครู

4. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ระบบงานในวิทยาลัยครูอย่างจริงจัง เพื่อที่จะปรับให้สอดคล้องและสนับสนุนให้ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูได้บรรลุผลเต็มที่

5. ควรมีการศึกษาเฉพาะในวิทยาลัยเดียวกันอีกครั้งหนึ่งในประเด็นความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องของทุกหน่วย เพื่อทราบว่าแต่ละกลุ่มจะมีความเห็นตรงกันหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

6. หากการศึกษาในข้อ 5 ปรากฏว่า มีความเห็นแตกต่างกันในกลุ่มตัวอย่าง ก็ควรจะศึกษาต่อไปว่ามีองค์ประกอบ (Factors) ไหนบ้างที่ทำให้ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างนั้นแตกต่างกัน

7. ผู้บริหารจำเป็นจะต้องเป็นตัวประสานความเข้าใจระหว่างบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ในวิทยาลัย เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันต่อความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นไปในอนาคต อันจะนำมาซึ่งความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการผลิตครูอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ ^{วัดในต.} การฝึกหัดครู, กรม คำปราชัยของนายสาโรช บัวศรี โรงพิมพ์คุรุสภา 2514,
70 หน้า.
- การฝึกหัดครู, กรม หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู 2519 โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2518,
278 หน้า.
- คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วย การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ
การศึกษาเพื่อชีวิต โลกแห่งการศึกษาในปัจจุบันและในอนาคต โรงพิมพ์คุรุสภา
2519, 420 หน้า.
- จิระพันธ์ พูลพัฒน์ พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย ปริณิธานิพนธ์คุรุศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 276 หน้า.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "รายงานการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย
2517 - 2518" รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การเรียนการสอน
ในมหาวิทยาลัย หน้า ๘98 - ๘105, โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย 2518.
- ✓ ชีระ สมิตร์ การฝึกหัดครูถือพื้นฐานความสามารถ : ระบบวิธีสู่การวางแผนออกแบบ
โครงการ บรรณกิจเทรกกิง 2519, 227 หน้า.
- บำรุง กลัดเจริญ ประวัติการฝึกหัดครูของประเทศไทย ปริณิธานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2506, 200 หน้า.
- บุญถิ่น อัตถากร การสร้างผู้นำของอนุชน เพื่อกำลั้งอำนาจและความมั่นคงของชาติ
โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2504, 68 หน้า.
- บุญถิ่น อัตถากร และสายหยุด จำปาทอง การผลิตครู, โครงการพัฒนาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ 2504, 45 หน้า.
- ป๋วย อึ๊งภากรณ์ "การบริหารมหาวิทยาลัย" เสียชีงอย่าเสียสิ้น เคล็คไทย 2517,
227 หน้า.
- ✓ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ "พุทธศาสนากับการพัฒนาชาติ" รายงานกิจการของจุฬาลงกรณ์ราช
วิทยาลัย โรงพิมพ์ประยูรวงศ์ 2514, 50 หน้า.

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 อักษรบัณฑิต 2520, 35 หน้า.

ยงยศ เล็กกลาง การศึกษาเปรียบเทียบวิชาการของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ปรินทิพนัการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 141 หน้า.

วัยอาท, เวกิก เค. "คณะสงฆ์เป็นเครื่องยกฐานะในสังคมไทยโบราณ" ศิลปากร 20(1) : 41 - 48, พฤษภาคม 2519.

วิจิตร ศรีสอาน "จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาและการพัฒนาอาจารย์" รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 3 - 6 มิถุนายน 2519 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519, 209 หน้า.

วุฒิชัย มลศิลป์ นโยบายการศึกษาของไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรินทิพนัการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 234 หน้า.

สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย การปฏิรูปการศึกษา : รายงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา วัฒนาพานิช 2517, 294 หน้า.

สมาคมอาจารย์อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต โรงพิมพ์ยูไนเต็คโปรดักชั่น 2518, 68 หน้า.

สันต์ ท. โกลบลุกร จดหมายเหตุฉบับสมบูรณ์ ของลา ลูแบร์ เล่ม 1 ก้าวหน้า 2510, 2 เลม.

สาโรช บัวศรี และคณะ การฝึกความรับผิดชอบ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2505, 68 หน้า.

สีปพนนท์ เกตุทัต "การศึกษา เพื่อชีวิตและสังคม : จุดยืนและทิศทางการศึกษาของไทย" การปฏิรูปการศึกษา : รายงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา วัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า.

✓ สุมิตร คุณานุกร หลักสูตรและการสอน โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์ 2518, 259 หน้า.

สุลักษณ์ กิวิรักษ์ "เพื่อความเข้าใจสาระและธรรมชาติของการศึกษา" ชุมนุมบทความทางวิชาการ หน้า 1 - 67, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2514.

Baird, Leonard L., "The Practical Utility of Measure of College Environment," Review of Education Research 43 : 307-330, Summer, 1974.

Beltran, Lydia A., "Institutional Goals as Perceived and Preferred by Selected Constituent Groups in Five State Supported Universities in Michigan," Dissertation Abstracts 35 : 5840 - A, March, 1975.

Bloom, B.S., and Others, A Taxonomy of Educational Objective Handbook II : Affective Domain, David Mackay Co., New York, 1964, 196 pp.

Bushnell, David S., Organizing for Change : New Priorities for Community Colleges : 63, McGraw-Hill Book Co., New York, 1973.

Clifton, Conrad, "University Goals : An Operation Approach," Journal of Higher Education 45 : 504 - 516, October, 1974.

Desai, K.G., "National Goals and Objectives of Teacher Education with Respect to Modernization," Teacher Education and Social Change, J.R. Printing Press, New Delhi, 1971, 224 pp.

Edward, Allen Louis, Techniques of Attitude Scale Construction, Appleton-Century, Inc., New York, 1957, 256 pp.

Farber, Richard Lanny, "The Objectives of Two and Four Years Public Colleges in New Jersey : A Study to Identify the Goal Hierarchies and Extend of Agreement of Goal Perception between Administrators, Faculty and Students," Dissertation Abstracts 35 : 5851 - A, March, 1975.

Garrett, Henry Edward, Statistics in Psychology and Education, McGraw-Hill Book Co., New York, 1965, 605 pp.

Gross, E., and Grambsch, P.V., University Goals and Academic Power : 29 - 34, American Council on Education, Washington D.C., 1968.

Hartley, Carol W., "Various Perception of the Goals of the Pennsylvania State University and of Its College of Education," Dissertation Abstracts 37 : 830 - A, August, 1976.

Jevons, F.R., and Turner H.D., What Kinds of Graduates Do We Need, Oxford University Press, 1972, 120 pp.

Johnson, Charles E., and Shearron, Gilbert F., "Specify Assumption, Goals and Objectives for Teacher Education," Georgia Education Modules : College of Education, University of Georgia, 1971, 29 pp.

Miller, Harold D., "Goals for Ball State University as Seen by Selected Students, Faculty and Administrators," Dissertation Abstracts 35 : 6482 - A, April, 1975.

Peterson, Richard E., Goals for California Higher Education : Summary of a Report : 3 - 6, Educational Testing Service, Princeton New Jersey, 1972.

✓ Peterson, Richard E., The Crisis of Purpose : Definition and Uses of Institutional Goals : 7, Educational Testing Service, Princeton New Jersey, 1970.

Peterson, and Normal., Formulating College and Goals : A Guide for Using the IGI. : 8 - 17, College and University Programs, Educational Testing Service, Princeton New Jersey, 1977.

Thut, Isaac N., "Goals and Priorities for Teacher Education in Developing Country," South-east Asia Regional Conference on Teacher Education, International Council on Education for Teaching, 1969, 104 pp.

ภาคผนวก

- แบบสอบถามความพึงพอใจของการฝึกหัดครู
- ค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) เป็นรายชื่อของแบบสอบถาม
- ตารางแสดงคะแนนจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

แบบสำรวจความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

แบบสำรวจนี้จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของปฏิญานิพนธ์เรื่อง "ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้" ทั้งนี้ เพื่อที่จะให้ท่านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาฝึกหัดครู ได้มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ตามความเห็นของท่านโดยตรงและเสรี

ทุกคำตอบที่ได้รับจากท่านย่อม "เป็นความลับเฉพาะ" โดยผู้วิจัยจะรายงานผลการสำรวจในนามของกลุ่ม คือ นักศึกษา อาจารย์ หรือผู้บริหารเท่านั้น จะไม่รายงานผลเป็นรายบุคคล หรือสถาบันแต่อย่างใด และแบบสำรวจนี้ก็ไม่มีการถามถึงสถานภาพส่วนตัวของท่านเลย ส่วนเวลาที่ใช้ตอบแบบสำรวจนี้ปกติจะใช้เวลาไม่เกิน 40 นาที ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านได้โปรดสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจนี้ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่งแก่ผู้วิจัยและเป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์ข้อเท็จจริงทางวิชาการอีกทางหนึ่งด้วย

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

นายณรงค์ อูปริพุทธิกุล

นิสิตปริญญาโท การอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำแนะนำในการตอบแบบสำรวจ/

แบบสำรวจนี้มีจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อกำหนดให้ท่านแสดงความคิดเห็นใน 2 ลักษณะ คือ

1. ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมาย (แต่ละข้อ) ในปัจจุบัน
อยู่ในระดับใด (น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด)
2. ท่านคิดว่าสถานศึกษาควรจะให้ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมาย (แต่ละข้อ) อยู่ในระดับใด
(น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด) ในอนาคต

ในการเขียนตอบ ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับช่องระดับความสำคัญตาม
ความเห็นของท่านในความมุ่งหมายแต่ละข้อ ทั้งหลังคำว่า ปัจจุบัน และคำว่า ควรจะเป็น
(โปรดอย่าลืมว่าในความมุ่งหมายแต่ละข้อ ท่านต้องตอบทั้ง ปัจจุบัน และ ควรจะเป็น)

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พิมพ์ครั้งที่ 6

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ ทั้งในปัจจุบันและควรจะเป็นในอนาคต อยู่ในระดับใด		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ก. ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความชำนาญในการ แก้ปัญหาตามวิธีการแห่งเหตุและผล	ปัจจุบัน ควรจะเป็น		✓			✓
ข. ให้นักศึกษาเข้าใจจิตวิทยาเมืองอย่างลึกซึ้ง ทุก ๆ วิชา	ปัจจุบัน ควรจะเป็น	✓		✓		
ค. กระตุ้นให้นักศึกษามีบทบาทเป็นผู้นำสังคม ในทุกด้าน	ปัจจุบัน ควรจะเป็น			✓	✓	

โปรดระลึกว่าการตอบคำถามในหัวข้อ ควรจะเป็น นั้น ท่านอย่าได้จำกัดหรือผูกมัดตัวเอง
อยู่กับความดังเลว่า "ความมุ่งหมายนั้น วิทยาลัยควรจะทำได้หรือไม่" การลงความเห็นในที่นี้
ประเด็นที่ว่าความมุ่งหมายนั้นวิทยาลัยจะทำได้หรือไม่ นั่น จะไม่คำนึงถึง

(โปรดพลิกและเริ่มตอบได้แล้ว)

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่าน มีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตอยู่ในระดับใด		ผู้แทน คณบดี	คณบดี	รองคณบดี	คณบดี	คณบดี
1. ช่วยนักศึกษาให้มีความรู้อย่างลึกซึ้งอย่างน้อย 1 สาขาวิชา	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
2. สอนนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการกำหนด ปัญหาและแก้ปัญหาตามวิธีวิทยาศาสตร์	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
3. ช่วยให้นักศึกษาหาแนวทางที่ถูกต้องเพื่อให้บรรลุ ความมุ่งหมายที่ตนตั้งไว้	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
4. มั่นใจว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้พื้นฐานทาง มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ อย่างเพียงพอ	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
5. ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษามีความปรารถนาและ มีความสามารถที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
6. เตรียมตัวเพื่อให้นักศึกษามีความรู้เพียงพอที่จะ ศึกษาต่อในระดับชั้นสูงขึ้นไป	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
7. ช่วยให้นักศึกษาสามารถที่จะสังเคราะห์ความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ ได้ อย่างเป็นระบบ	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
8. ช่วยให้นักศึกษาสำนึกถึงคุณค่าความเชื่อมั่นและ ความสามารถของตนเองเมื่ออยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
9. รักษามาตรฐานทางวิชาการให้สูงไว้เสมอ ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพครู	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคต อยู่ในระดับใด		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. ช่วยนักศึกษาเป็นผู้มีใจรักการเรียนตลอดชีวิต	ปัจจุบัน ควรจะ					
11. ช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น	ปัจจุบัน ควรจะ					
12. จัดบรรยากาศเพื่อให้ทุกหน่วยงานของสถานศึกษาได้ประเมินผลงานของตนเอง	ปัจจุบัน ควรจะ					
13. อบรมนักศึกษาให้เป็นผู้มีลักษณะเปิดเผย ซื่อสัตย์ มีบุคลิกเป็นที่น่าสนใจ	ปัจจุบัน ควรจะ					
14. กระตุ้นให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของศีลธรรมและคุณธรรม	ปัจจุบัน ควรจะ					
15. หาทางเพิ่มพูนความสนใจและความซาบซึ้งในศิลปะที่มีมาในรูปแบบต่าง ๆ แก่นักศึกษา	ปัจจุบัน ควรจะ					
16. มีการสอนครอบคลุมเกี่ยวกับลัทธิ ความเชื่อในศาสนาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง	ปัจจุบัน ควรจะ			--	--	
17. ช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจและเคารพนับถือในบุคคลแม้จะมาจากพื้นฐานวัฒนธรรมที่ต่างกัน	ปัจจุบัน ควรจะ					
18. กำหนดให้นักศึกษาได้เรียนในวิชาที่เกี่ยวกับศิลปะและมนุษยศาสตร์	ปัจจุบัน ควรจะ					
19. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละศาสนาได้มีส่วนร่วมในพิธีทางศาสนาของตน ในวาระต่าง ๆ	ปัจจุบัน ควรจะ					

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตอยู่ในระดับใด		เฉียด ไม่ถึง	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
20. กระตุ้นให้นักศึกษาเห็นว่าการมีส่วนร่วมในสวัสดิภาพของมนุษย์ในสังคมเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องกระทำ	ปัจจุบัน ควรจะ					
21. กระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงออกทางศิลปะ เช่น ทางดนตรี, เขียนภาพ ฯลฯ	ปัจจุบัน ควรจะ					
22. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น จิตนิทรรศการหรือจัดพิธีทางศาสนาในวิทยาลัย	ปัจจุบัน ควรจะ					
23. กระตุ้นให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่อุทิศตนในการทำงานเพื่อสันติสุขของสังคม	ปัจจุบัน ควรจะ					
24. ส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรด้านศิลปะและวัฒนธรรม อย่างกว้างขวาง	ปัจจุบัน ควรจะ					
25. สร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างนักศึกษาทางศาสนา	ปัจจุบัน ควรจะ					
26. กระตุ้นนักศึกษาให้เกิดศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีความรักและความภูมิใจที่จะเป็นครู	ปัจจุบัน ควรจะ					
27. จัดบริการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่ออย่างกว้างขวาง	ปัจจุบัน ควรจะ					
28. ทำการศึกษาปัญหาเฉพาะอย่างโดยมอบหมายให้หน่วยงานวิจัยหรือภาควิชาของวิทยาลัยดำเนินการ	ปัจจุบัน ควรจะ					
29. จัดบริการการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ แก่บุคคลทั่วไปในชุมชน	ปัจจุบัน ควรจะ					

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตอยู่ในระดับใด		ต่ำ น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
30. ปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนให้ทันสมัย เพื่อให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและ เทคโนโลยี	ปัจจุบัน ควรจะ				
31. จัดนิทรรศการ อภิปราย เกี่ยวกับการเข้าเรียนต่อ และความเป็นอยู่ในสถานศึกษาต่าง ๆ อย่าง กว้างขวาง	ปัจจุบัน ควรจะ				
32. วางแผนเปิดสอนระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาเอก ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น	ปัจจุบัน ควรจะ				
33. เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมแห่งชุมชน	ปัจจุบัน ควรจะ				
34. ดำเนินการวิจัยพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ	ปัจจุบัน ควรจะ				
35. ทำการวิจัยพื้นฐานทางสังคมศาสตร์	ปัจจุบัน ควรจะ				
36. รักษามาตรฐานในการปฏิบัติการฝึกสอนของนักศึกษา โดยการเอาใจใส่ดูแล นิเทศอย่างจริงจัง และมี ประสิทธิภาพทั้งจากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์	ปัจจุบัน ควรจะ				
37. เสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการโดยการวิจัย	ปัจจุบัน ควรจะ				

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตอยู่ในระดับใด		ผู้ดูแล	รอง	เลขานุการ	บาท	ผู้ดูแล
38. ให้นักศึกษาได้ประสบการณ์สำหรับการประกอบวิชาชีพครู นอกเหนือจากการฝึกสอน เช่น จัดงานในโรงเรียน จัดบรรยายโดยวิทยากรที่มีประสบการณ์	ปัจจุบัน ควรจะ					
39. ผลิตรายที่มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	ปัจจุบัน ควรจะ					
40. กระตุ้นให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม	ปัจจุบัน ควรจะ					
41. เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่มีผลการเรียนหรือความประพฤติดี ได้รับสิทธิในการศึกษาต่อในสถาบันเดิม โดยไม่ต้องสอบแข่งขัน	ปัจจุบัน ควรจะ					
42. เป็นแหล่งทำการวิเคราะห์วิจารณ์ ประเมินค่าคุณธรรมในสังคม	ปัจจุบัน ควรจะ					
43. ให้นักศึกษาสำรวจปัญหาสังคมอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นแนวทางในการมีส่วนแก้ปัญหาต่อไป	ปัจจุบัน ควรจะ					
44. ช่วยเหลือประชาชนให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงสภาพชีวิตตนเองและชุมชน	ปัจจุบัน ควรจะ					
45. เป็นแหล่งความคิดและการเสนอแนะเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นและเป็นสุข	ปัจจุบัน ควรจะ					

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตอยู่ในระดับใด		ไม่เห็นด้วย	พอ	ปานกลาง	มาก	ไม่เห็นด้วย
46. ให้นักศึกษาเป็นผู้มีความเข้าใจและมีความสามารถในการสอนอบรมปกครองและแนะแนวที่ถูกต้องแก่เด็ก	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
47. ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานในชุมชนทั้งของรัฐและเอกชนกำหนดโครงการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
48. ช่วยให้นักศึกษามีความรู้ในการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าในสังคม	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
49. ให้นักศึกษาเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์สภาพความเป็นไปของสังคมอย่างมีหลักการ	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
50. ใช้แหล่งทรัพยากรในสถานศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาของสังคมและสิ่งแวดล้อม	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
51. การพิจารณาเพิ่มเติมโปรแกรมการศึกษา คำนึงถึงสภาพของท้องถิ่น และของประเทศก่อนสิ่งอื่นใด	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
52. เป็นแหล่งดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าและเกิดความเป็นธรรมในสังคม	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
53. ให้นักศึกษาเป็นผู้ตระหนักในความสำคัญของหน้าที่และความรับผิดชอบหน้าที่ของตน	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
54. นักศึกษามีโอกาสได้รับความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือแตกต่างกันจากบุคคลหรือสถาบันต่าง ๆ	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
55. จัดรูปแบบการปกครองในสถานศึกษาเพื่อสนองตอบบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					

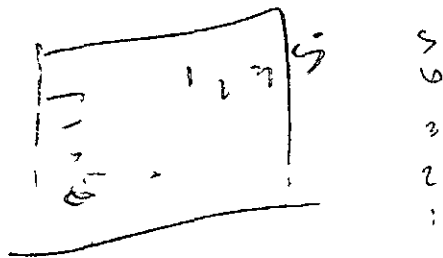
ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่าน มีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตอยู่ในระดับใด		ผู้หมก	ออก	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
56. สร้างบรรยากาศเพื่อให้อาจารย์ได้อุทิศตนทำงานตามเป้าหมายของวิทยาลัย เช่น เกี่ยวกับการอุทิศตนต่อวิชาชีพ	ปัจจุบัน ควรจะ					
57. อาจารย์และนักศึกษามีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตส่วนตัวของตนเอง (เช่น การแต่งกาย การประพฤติปฏิบัติ)	ปัจจุบัน ควรจะ					
58. ดำเนินการ บริหาร โดยให้นักศึกษา อาจารย์ผู้บริหาร และกรรมการวิทยาลัยได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง	ปัจจุบัน ควรจะ					
59. จัดและรักษาบรรยากาศการติดต่อสื่อสารในสถานศึกษาให้สะดวกและคล่องตัว	ปัจจุบัน ควรจะ					
60. ไม่จำกัดสิทธิในการดำเนินกิจการทางการเมืองภายนอกสถานศึกษาของอาจารย์และนักศึกษา	ปัจจุบัน ควรจะ					
61. กระจายอำนาจในการตัดสินใจภายในสถานศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	ปัจจุบัน ควรจะ					
62. บรรยากาศในสถานศึกษาต้องเอื้ออำนวยต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและขัดแย้งกันได้โดยสะดวกใจ	ปัจจุบัน ควรจะ					
63. ประกันสิทธิแก่อาจารย์ในอันที่จะเสนอความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันกับสถานศึกษาหรือรัฐบาลในห้องเรียน	ปัจจุบัน ควรจะ					

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตอยู่ในระดับใด		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
64. ให้ความมั่นใจแก่แต่ละบุคคลในสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมหรือเป็นผู้แทนในการตัดสินใจในปัญหาที่มีผลต่อตนเอง	ปัจจุบัน ควรจะ					
65. รักษาสภาพของความเคารพนับถือเชื่อมั่นระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร	ปัจจุบัน ควรจะ					
66. สร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างในทางกิจกรรมที่เสริมสร้างปัญญาและวัฒนธรรม	ปัจจุบัน ควรจะ					
67. สร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางศิลปวิทยาเสมือนวิถีชีวิตของสถาบัน	ปัจจุบัน ควรจะ					
68. ช่วยให้นักศึกษามีความสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างดี ทั้งด้านการสอนและงานด้านอื่น ๆ	ปัจจุบัน ควรจะ					
69. สร้างบรรยากาศที่จะช่วยให้นักศึกษาและอาจารย์ได้รวมอภิปรายปัญหาที่มีความสนใจเหมือนกัน	ปัจจุบัน ควรจะ					
70. ทำการทดลองวิธีการสอน การประเมินผล ระบบคะแนนใหม่ ๆ ที่จะใช้กับนักศึกษา	ปัจจุบัน ควรจะ					
71. มุ่งเน้นประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานในสถานศึกษาอย่างจริงจัง	ปัจจุบัน ควรจะ					
72. ให้นักศึกษาเห็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หลังจากฝึกสอนหรือปฏิบัติงาน	ปัจจุบัน ควรจะ					

ท่านมีความเห็นว่าวิทยาลัยของท่านมีความมุ่งหมายต่อไปนี้ เท่าที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นไปในอนาคตอยู่ในระดับใด		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	มากที่สุด
73. สนับสนุนด้านการเงินในการจัดกิจกรรมทาง วัฒนธรรม การบรรยาย คอนเสิร์ตและนิทรรศการ	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
74. ค้นหาวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
75. ร่วมมือกับนักศึกษาวิเคราะห์และแก้ปัญหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมที่เขาอาศัยอยู่	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
76. สร้างสถานศึกษาให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป ว่าเป็นแหล่งแห่งปัญญาอย่างแท้จริง	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
77. หาวิธีการที่จะกระตุ้นให้เกิดการริเริ่มในการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการสอน	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
78. เปิดโอกาสให้นักศึกษาจัดทัศนศึกษาเพื่อการศึกษา อย่างแท้จริง อันจะนำมาซึ่งความรู้และความคิด	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
79. จัดสภาพต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้ดำเนินงาน บรรลุความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					
80. พิจารณาหลักเกณฑ์การลงทุนทางการศึกษา อย่างรัดกุมทุกโครงการที่ดำเนิน ต้องคุ้มค่า และคล่องตัว	ปัจจุบัน ควรจะเป็น					

ตาราง ค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) เป็นรายชื่อของแบบสำรวจความมุ่งหมาย
ของการฝึกหัดครู

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1.	2.2786	21.	2.9108	41.	2.9011	61.	3.0389
2.	2.8893	22.	2.6010	42.	2.8180	62.	2.9335
3.	3.0521	23.	3.1404	43.	4.0519	63.	2.7978
4.	3.2212	24.	2.8736	44.	3.1461	64.	2.7717
5.	4.1836	25.	2.1521	45.	2.4697	65.	4.0635
6.	2.1993	26.	4.0101	46.	2.5444	66.	3.1863
7.	2.5437	27.	2.9603	47.	2.8184	67.	4.5000
8.	2.9941	28.	2.8511	48.	3.2002	68.	3.4871
9.	3.6535	29.	2.9515	49.	2.7963	69.	2.4365
10.	4.2186	30.	2.1190	50.	2.9686	70.	3.6220
11.	4.0005	31.	3.0486	51.	2.8187	71.	2.7986
12.	3.4219	32.	2.4149	52.	2.6753	72.	2.3224
13.	4.1353	33.	2.7747	53.	3.4549	73.	3.7313
14.	3.2201	34.	2.7913	54.	2.9315	74.	2.5950
15.	2.9060	35.	4.0501	55.	4.5461	75.	3.0030
16.	2.3515	36.	3.4676	56.	2.7917	76.	4.1114
17.	3.1527	37.	3.7071	57.	2.4065	77.	3.7140
18.	2.7978	38.	3.0074	58.	4.0381	78.	2.6566
19.	5.2400	39.	4.1161	59.	3.1442	79.	3.2953
20.	4.1807	40.	3.4045	60.	2.3725	80.	2.4802

ตาราง ค่า $N, \Sigma X, \Sigma X^2, \Sigma XY$ ของความมุ่งหมายปัจจุบันด้านผลผลิตและด้าน
กระบวนการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ความมุ่งหมายด้านผลผลิต			ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต			ΣXY
	N	ΣX	ΣX^2	N	ΣX	ΣX^2	
ผู้บริหาร	123	15997	2159833	123	8607	635065	1158813
อาจารย์	142	17756	2291492	142	9533	668771	1237985
นักศึกษา	262	32269	4140089	262	17310	1209864	2211806
ทั้งสิ้นรวม	527	66022	8591414	527	35450	2513700	4608604

ตาราง ค่า $N, \Sigma X, \Sigma X^2, \Sigma XY$ ของความมุ่งหมายที่ควรจะเป็นในอนาคตด้านผลผลิต
และด้านกระบวนการผลิตของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ความมุ่งหมายด้านผลผลิต			ความมุ่งหมายด้านกระบวนการผลิต			ΣXY
	N	ΣX	ΣX^2	N	ΣX	ΣX^2	
ผู้บริหาร	123	26533	5788085	123	13995	1607827	3041636
อาจารย์	142	30047	6420469	142	15958	1808638	3393944
นักศึกษา	262	54624	11509546	262	29261	3306915	6118185
ทั้งสิ้นรวม	527	111204	23718100	527	59214	6723380	12553765